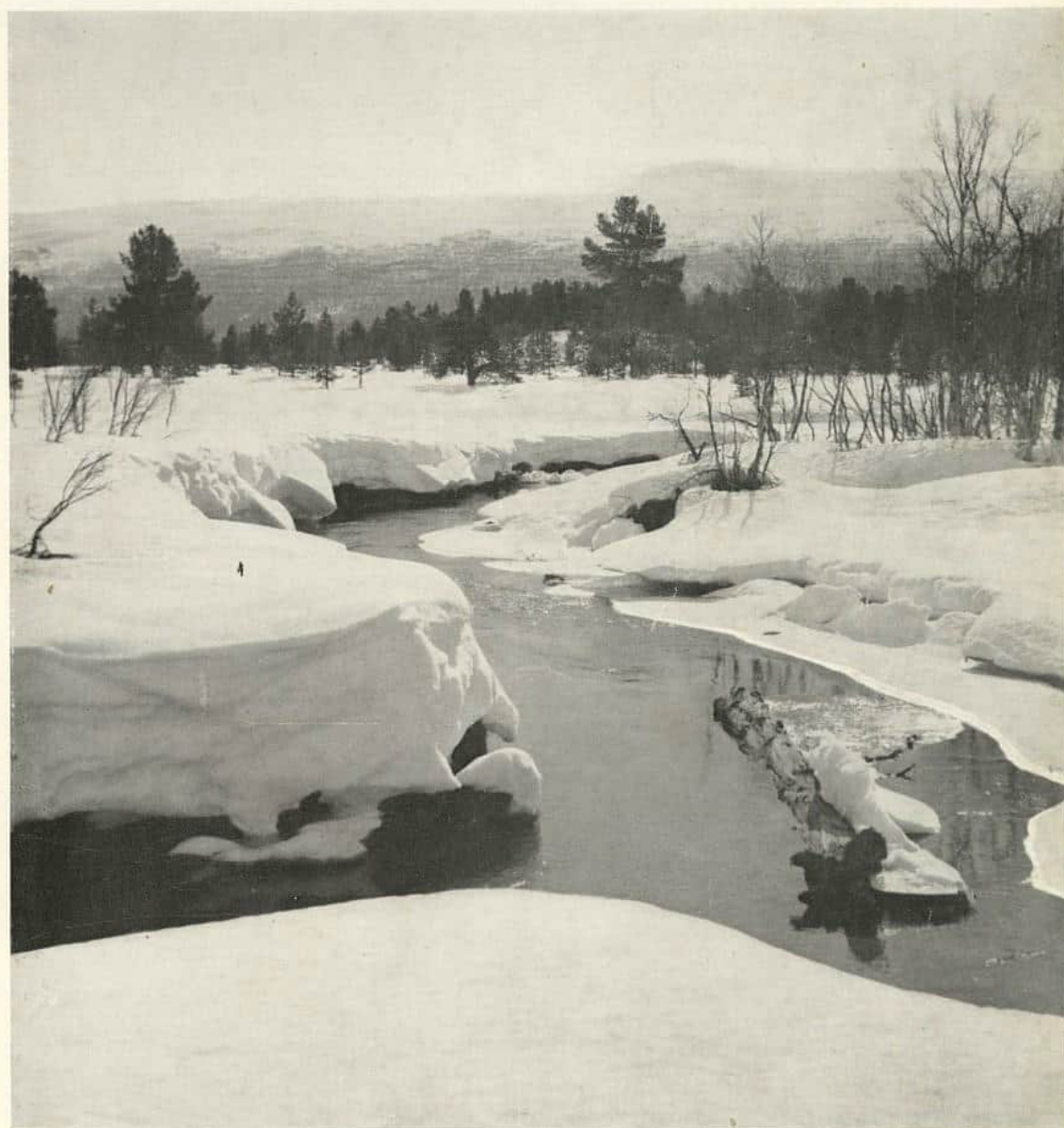
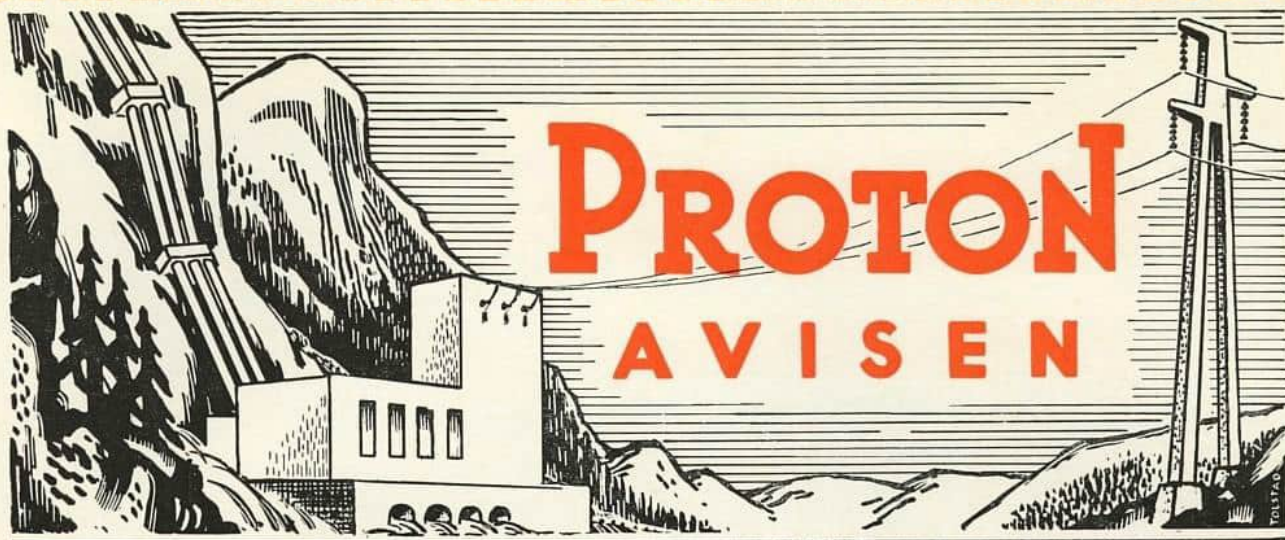

Mr. 1
Mars 1962
14. årg.

PROTON

AVISEN

Nr. 1 / 14. årgang * * * Mars 1962

BEDRIFTSBLAD FOR MEDARBEIDERE
I FIRMAET OG DETS DATTERSELSKAPER

Utgiver: Aksjeselskapet Proton, Rosenkrantzgt. 11, Oslo.
Ekspedisjon i Reklameavdelingen.

Redaktør: Ervind Kolstad.

TIDENS VAREHUS

Man tar 12 fullmodne måneder og passer på at disse er helt fri for bitre minner, hat og skinnsyke. Man fjerner vedheftet ondskap og plukker av utvekster av gjerrighet og smålighet, kort sagt, man sørger for at disse månedene er fri for all fortid, og at man får dem så friske og rene som de var, da de kom fra tidens store varehus. Man deler disse månedene i 30 eller 31 like store deler. Denne porsjonen er beregnet for ett år, men forsøk ikke å gjøre ferdig hele porsjonen med en gang. Tilbered en dag om gangen på følgende måte: I hver dag tar man 12 deler tro, 11 deler tålmodighet, 10 deler mot, 9 deler arbeid (noen mennesker bruker ikke denne ingrediensen og ødelegger derfor smaken), 8 deler håp, 7 deler trofasthet, 6 deler overbærenhet, 5 deler vennlighet, 4 deler hvile, 3 deler bønn, 2 deler meditasjon, samt en velvalgt beslutning. Tilsett en spiseskje med lyst sinn, en knivsodt med moro, en anelse skøy, garnér med lek og hell over en raket kopp med godt humør. Så tømmer man oppi kjærlighet ad libidum og blander det hele med energi. La det koke lenge over med verdighet og uselviskhet. Så kan du være forvisset om et virkelig godt år!

BARNAS JULETREFEST

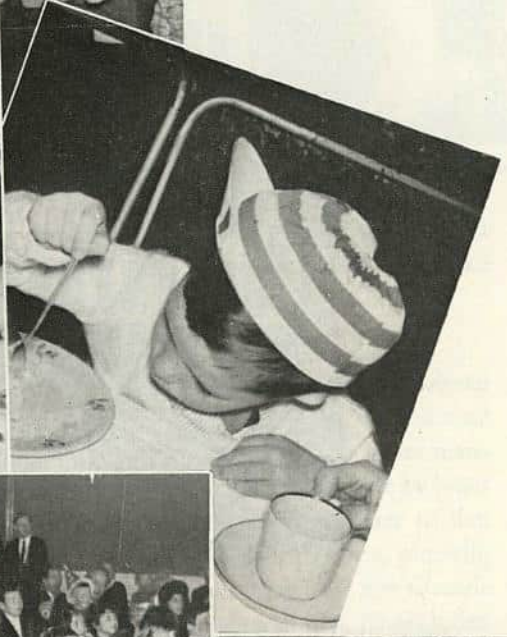

Foto: J. Gabrielsen

For første gang i firmaets historie (så vidt undertegnede bekjent) ble det i år arrangert juletreffest for de ansattes barn. Denne foregikk i Oslo Handelsstands lokaler 3. juledag, og 170 forventningsfulle barn og omtrent like mange ditto foreldre møtte opp i all sin stas. Her ble det moro for alle penger (uttrykket må ses i overført betydning, da alt var gratis). Etter at overingeniør Krogstad hadde ønsket velkommen på firmaets vegne, overtok den kjente tryllekunstner, show-man, julenisse m. m. Ben-Hur ledelsen, og så gikk alle barna rundt juletreet og sang av full hals til musikk fra John Fjellbus utmerkede trekkspill. God forsanger var J. Hyving (rekl. avd.). Deretter gikk barna ned i salen i etasjen under, hvor nydelige, pyntede bord sto dekket, og så ble de servert bløtkaker, boller og sjokolade. Så

bar det opp igjen og nå tryllet Ben-Hur frem penger og cola og rotter etc. fra barnas lommer og nesen m. m., og fikk paraplyer til å forsvinne. Barna jublet, og som om ikke alt dette skulle være nok, ble det vist to meget morsomme tegnefilmer. Her var det tempo, – ikke ett dødpunkt, så da julenissen Ben-Hur tok alle med seg på en tre runders marsj rundt salen før posene ble delt ut, fikk man et bestemt inntrykk av at til og med barna hadde fått nok. En liten pode som står undertegnede nær uttalte i garderoben at han allerede gledet seg til neste år. Og vi får vel tro at en slik suksess absolutt bør gjentas og gjerne bli en tradisjon. Festkomiteens formann, Kåre Grefstad, har all ære av arrangementet. For øvrig viser vi til vår fotoreportasje på neste side.

GWh

Våre nye kontorer i Kristiansand

Høsten 1961 flyttet som kjent våre kontorer i Kristiansand inn i den nye, imponerende Haanesgården, et helt moderne forretningsbygg i Vestre Strandgate. Det er på 6 etasjer og ligger rett overfor jernbanestasjonen, med fasaden mot sjøen og havna.

Våre kontorer er i 6. etasje, hvor det er en praktfull

utsikt mot vestre havn, Vesterveien og Bellevue. Vi leier ca. 70m², inndelt i fire rom. Selv disponerer vi to kontorrom og et tredje rom som foreløpig benyttes til utstillings- og lagringsrom for demonstrasjonsmateriellet. Det fjerde rommet har vi leid bort til A/S Elektromed, som på Sørlandet representeres av røntgentekniker Oski.

Vassbotns kontor.

Frk. Reinertsen på forværelset.

Kan dyrene tenke?

Les om dr. Ecksteins erfaringer - og dom.

Har dyr intelligens? Kan de tenke? Eller er de tilsynelatende intelligente ting de foretar seg bare utslag av instinkt? Dette spørsmålet har vitenskapen diskutert i årtier... uten å bli enige. De episoder fra dyrenes liv vi her skildrer, skal ikke betraktes som innlegg i diskusjonen, men bare som interessante trekk. De er samlet av den verdensberømte dyrefysiolog Gustav Eckstein.

En apemor skifter mening.

«Noen fysiologer påstår at morskjærligheten utelukkende er resultatet av visse kjertlers indre sekresjon», skriver professor Eckstein. «Det er jeg ikke så sikker på. – Jeg plaserte meg en dag på en stol utenfor et bur hvor en apemor og den vesle ungen hennes holdt til. Flere ganger prøvde ungen å smette fra henne, men hver gang grep hun den og holdt den fast inntil seg, det var min skyld at hun var engstelig for ungen. Jeg flyttet forsiktig stolen nærmere tremmene, og i det jeg gjorde det, fikk jeg en flis i fingeren. Mens jeg prøvde å få ut flisen, la jeg merke til at apen var kommet bort til tremmene og så interessert på meg. I neste øyeblikk fikk jeg en plutselig innskyttelse... og rakte apen hånden. Hun grep den og puttet fingeren med flisen i munnen, så satte hun tommelfingeren under flisen og presset den ut.

Det var ganske intelligent gjort, synes jeg. Men nå kommer det rareste: Dere kjenner alle til det tillitsforhold som oppstår mellom en pasient og legen som har operert ham. Noe lignende forekom her. For nå var ikke apemor det spor redd for meg lenger, og den lille ungen fikk lov til å løpe fritt omkring i buret så mye den hadde lyst. At dette omslaget i apemorens følelser bare skulle skyldes svingningene i hennes kjertlers indre sekresjoner tror jeg ikke på.

Blind fugls avstandsbedømmelse.

I 19 år hadde jeg en kanarifuglfamilie boende i laboratoriet mitt, – de fløy fritt omkring derinne. Jeg iakttok hvordan hannen, som jeg kalte Hinge, ble gammel og reumatisk, og hvordan stemmen hans ble høy og pipende som en oldings. En kveld da han støtte mot en av de andre fuglene i flukten og falt til jorden, oppdaget jeg at han var blitt blind – fullstendig blind.

Men til tross for blindheten klarte han seg allikevel i to år. Han spiste sammen med de andre kanarifuglene i et hjørne i laboratoriet og sov på kanten av et bokskap i et annet hjørne. Hvordan han klarte å bedømme avstanden mellom disse stedene er meg en gåte.

En kveld hendte det igjen at Hinge støtte mot en av de andre fuglene i luften, og han havnet ikke på bokskapet, som det hadde vært hans hensikt, men på et instrumentbord. Mellom bordet og bokskapet var det en avstand på godt og vel en halv meter. Hinge lente seg forover, som om han prøvde å stirre over kløften. Plutselig fløy Hinges make fra sin egen soveplass bort til bokskapet og gav seg til å kvitre. Hinge svarte maken og kvitret igjen. Veiledet hun ham: I hvert fall la Hinge i vei... og havnet på bokskapet hvor han fant sitt vanlige sovested nøyaktig 17 tommer fra kanten på bokskapet. Om det var intelligens skal ikke jeg avgjøre. Jeg har bare fortalt hva jeg så.

Katt med tidsans.

Min garasjemann fortalte meg at katten til naboen alltid gikk ut klokken 7.45 mandag kveld. Jeg bestemte meg til å undersøke hvorfor den gjorde det. Neste mandag kveld så jeg ganske riktig katten komme ut av huset presis klokken 7.45 og gå gjennom flere gater til den kom til et sykehus. Den snek seg langs muren, plutselig hoppet den opp i en vinduskarm, og der ble den sittende og kikket inn i værelset til klokken var 9.30. Så gikk den hjem igjen. – Det samme gjentok seg de følgende tre mandager. Jeg oppdaget at vinduet hvor katten satt hørte til sykepleierskenes spisestue, og her ble det hver mandag aften klokken 8 spilt bordtennis til klokken 9.30. Det var bare spillet som interesserte katten, den fikk hverken vått eller tørt, og så snart spillet var ferdig, gikk den hjem. Men hvordan kunne katten vite når det var mandag, og når klokken var 7.45?

Hunden ville sladre.

I en liten by på landet så jeg en dag en halvfull mann og hunden hans sitte i en lunsjbar. Telefonen ringte, og idet bartenderen tok den, tok mannen tak om hundens kjeve, holdt dem sammenpresset og sa: «Hvis det er min kone så si at jeg er gått!» Da bartenderen hadde lagt på røret, slapp mannen hunden og sa henvendt til meg: «Hunden ville ha kjent igjen stemmen hennes i telefonen og røpet meg ved å gjø».

En annen klok hund jeg kjenner holdt i flere år vakt over en sukkersykepasient og sov i armen hennes hver natt. Så snart pasientens pust ble uregelmessig fordi hun holdt på å falle i koma, våknet hunden, styrtet inn i værelset ved siden av og vekket pasientens datter. – Ville De kalle disse to hundene intelligente eller er det bare utslag av instinkt?»

En gløgg utgave av dyrearten.

Bærefrekvensteknikk

Av siv. ing. K. Høitomt

Mellom stedet med større befolkningskonsentrasjoner viser det seg at behovet for antall sambandsmuligheter stadig stiger. I telefonens barndom gikk det noen få luftlinjekurser mellom de forskjellige byene i landet vårt, dette var tilstrekkelig til å ta trafikken mellom det lille antall abonnenter som den gang fantes. I dag har forholdene forandret seg radikalt. Tar vi f. eks. de to byene Oslo og Trondheim, så har sentralene her henholdsvis ca. 196 000 og ca. 24 000 abonnentapparater. I den travleste tiden på dagen formidles det omlag 350 samtaler pr. time mellom disse viktige knutepunktene. Det er lett å innse at denne stortrafikken må skape tekniske vanskeligheter.

Til å begynne med hadde man ikke annen måte å tilfredsstille det økende behovet for sambandsmuligheter på enn å legge opp stadig flere luftlinjekurser. Dette var ingen god løsning da fjernledningene er den ubetinget dyreste delen av telefonnettet. Forsterkertechnikken var på denne tiden ennå ikke tilstrekkelig utviklet for å gjøre dempingen til et minimum var derfor kravene til linjene store. Hver km dobbeltledning benyttet, alt etter den anvendte ledningsart, 150 til 450 kg koppper. Etter hvert innså man det håpløse i dette forholdet og begynte å lete etter andre utveier til løsning av problemet. Var det mulig å utnytte de allerede bestående linjer på en bedre og mer rasjonell måte slik at utgiftene kunne senkes? Svaret på det hele ble den såkalte bærefrekvensteknikk som ble utviklet i tiden like før og under den andre verdenskrig. Foreløpig skal det bare nevnes at man ved hjelp av bærefrekvensutstyr ved overlagringer kan overføre flere samtaler til samme tid over en og samme linje.

Siemens kom tidlig inn i bildet på dette området. Allerede i 1922 var de sammen med Telefunken ute på markedet med sitt første utstyr av utførelse som vist i fig. 1. Som representant for Siemens her i Norge ble også vårt firma tidlig beskjeftiget med den nye teknikken. Et stort referanseanlegg fra den første tiden har vi i programoverføringen til kringkastingsstasjonene langs kysten nordover som ble utført i 1934. Til rådighet hadde man kun dårlige luftlinjer med innskutte kabelseksjoner over fjordene. Denne over 2000 km lange overføringen var i sin tid en stor teknisk prestasjon. I årene etter siste verdenskrig har firmaets leveranser av bærefrekvensutstyr etter hvert blitt såvidt store at det kan være på sin

plass her i Protonavisen å gå litt nærmere inn på hvilke prinsipper som ligger bak teknikken.

I en hvilken som helst fysikklærebok kan vi finne følgende forklaring på den menneskelige tale: Når vi snakker blir luften i rommet ved hjelp av intimt samarbeid mellom lunger, stemmebånd og munnhule satt i bølgebevegelse. Luftmolekylene svinger fram og tilbake om et likevektspunkt, hele tiden i bølgens forplantningsretning. En slik bølgebevegelse defineres ved hjelp av dataene frekvens, amplitude og forplantningshastighet. Frekvensen er bestemmende for tonehøyden, mens amplituden er avgjørende for styrken. Selv uten bruk av det menneskelige øre kan vi i det luftfylte rommet foran den talende person påvise svingningene idet disse ytrer seg som trykkvariasjoner. Plaseres et membran vinkelrett til lydets forplantningsretning, vil dette p.g.a. trykkvariasjonene bukte seg avvekslende til den ene eller den annen side. Ved et vanlig telefonsamband overfører man ved hjelp av mikrofonmembranet de akustiske lydsvingningene i luften til elektriske svingninger av samme frekvens. Disse kan så overføres over linjen til mottakerapparatet.

Slike elektriske svingninger kan vi uten videre betrakte på en oscilloskopskjem. Mens en ren musikalsk tone gir et sinusformet kurveforløp av en bestemt frekvens som vist i fig. 2, er forholdene ved vanlig tale mer kompliserte. Hver lyd gjengis her av et uregelmessig

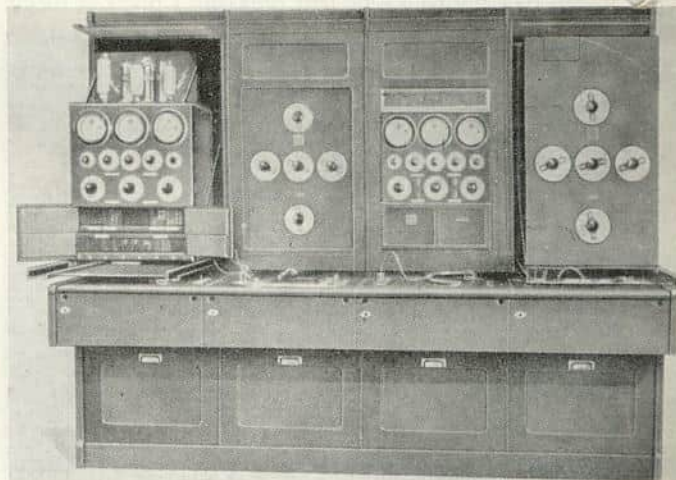

Fig. 1. To-kanalutstyr fra 1922.

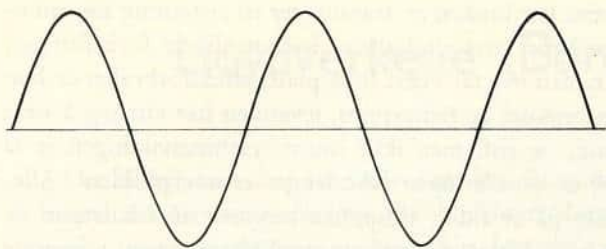

Fig. 2. Ren musikalsk tone.

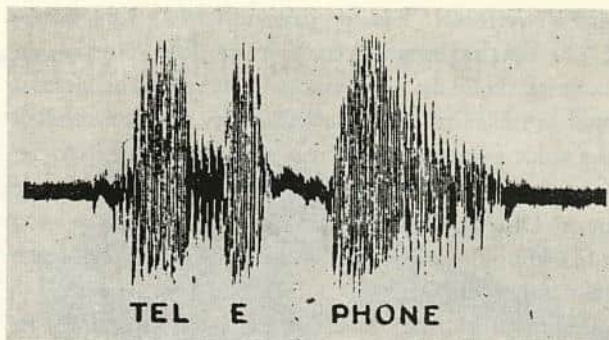

Fig. 3.

kurveforløp av varierende frekvens og kurveform. Et eksempel er vist i fig. 3 hvor oscillogrammet for ordet telephone er gjengitt. Ved nærmere undersøkelse viser det seg at slike uregelmessige kurveforløp er satt sammen av en hel mengde sinussvingninger med forskjellige frekvenser, således inneholder den menneskelige tale frekvenser i området 20–20 000 p/s (Perioder per sekund.) Ikke alle disse frekvensene er like viktige for at vi skal kunne oppfatte og gjenkjenne den talendes røst. I telefonteknikken har det vist seg at god gjengivelse oppnåes ved overføring av frekvenser mellom 300 og 3400 p/s.

Luftlinjer kan utnyttes til overføring av frekvenser helt opp mot 200 000 p/s, symmetriske kabledninger opp mot 600 000 p/s og koaxialkabler har en grensefrekvens på ca. 6 000 000 p/s. Vi ser da uten videre at disse kostbare overføringsorganene er meger dårlig utnyttet ved belegning med bare en samtale i området 300–3400 p/s.

I bærefrekvensteknikken anvender vi som tidligere nevnt en avansert metode til multipelutnytting av ledningene slik at dette store, og om vi vil, ledige frekvensområdet ikke går tapt. Det benyttede prinsipp er kjent fra radioteknikken. De lavfrekvente talestrømmene lar man «modulere» en meget høyere frekvens som så overføres over linjen. For lettere å forstå det hele skal vi betrakte fig. 4. Talestrømmene fra apparat M føres gjennom et filter med den egenskap kun å slippe gjennom frekvensene mellom 300 og 3400 p/s. I en «svingningsgenerator» (oscillator) produseres svingninger med frekvensen 8000 p/s som i en modulator får blande seg med

talestrømmene. Resultatet av blandingen blir at vi foruten talefrekvensene 300–3400 p/s og oscillatorfrekvensen 8000 p/s, også får ut såvel summe- og differensfrekvensene 8300–11 400 p/s som differensfrekvensene 4600–7700 p/s. Denne frekvensblandingens ledes gjennom enda et filter som kun tillater frekvensene mellom 4000 og 7900 p/s å passere. På den andre siden av filteret får man da kun det såkalte nedre sidebånd 4600–7700 p/s. Dette frekvensbåndet forsterkes for så via nok et filter å slippes ut på linjen sammen med de normale talestrømmene (300–3400 p/s) fra apparat N. I mottakerstasjonen skilles disse to telefonsamtalene igjen fra hverandre ved hjelp av to filtre, det ene slipper gjennom frekvenser under 3500 p/s, mens det andre slipper gjennom frekvenser over 4000 p/s. Den lavfrekvente delen av ledningens frekvensblanding kan direkte ledes fram til sitt mottakerapparat, den høyfrekvente delen (4600–7700 p/s) tilføres en «demodulator» som samtidig mates med frekvensen 8000 p/s fra en lokaloscillator. Man får her igjen summe- og differensfrekvensene, i vårt tilfelle båndene 12 600–15 700 p/s og 300–3400 p/s. Det sistnevnte båndet siles ut ved hjelp av et filter for så å videreføres til mottakeren.

Arbeider man slik som her med en eneste ekstra bærefrekvensforbindelse kaller man det et enkanalsystem. Enda bedre utnyttelse av ledningene kan oppnåes ved overføring av et flertall samtaler på samme par, dette gjøres ved å modulere hver enkelt samtale med en annen bærefrekvens enn de øvrige. I dag er det vanlig på luft-

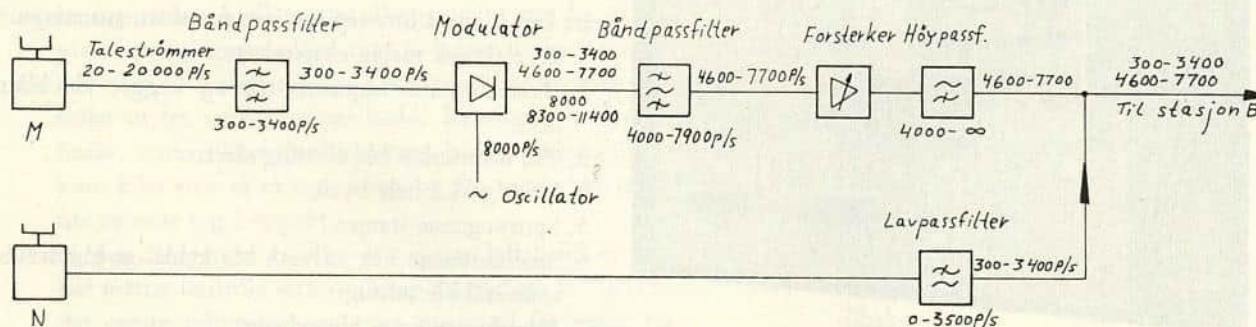

Fig. 4. Forenklet blokkdiagram for énkanalsystem.

linjer å overføre 16 kanaler, på symmetriske kabler opp til 120 kanaler og på koaxialkabler hele 960 kanaler. Teoretisk skulle det være mulig å overføre et ubegrenset antall samtaler på de fleste ledningstyper, dette holder ikke stikk i praksis fordi man støter på vanskeligheter blant annet i form av overhøring mellom de forskjellige kurser. Disse problemene kan bare løses ved hjelp av så store økonomiske krafttak at det ikke lenger har noen praktisk betydning.

Beskrivelsen foran er bare ment som en enkel forklaring av prinsippet, i virkeligheten er utstyret atskillig mer komplisert. I moderne apparatur inngår automatisk styrt regulatorer for utjevning av tidsavhengige dempningsvariasjoner på linjene, utjevningsledd for utbedring av frekvensavhengige dempningsvariasjoner, utstyr for overføring av fjernvalgsignaler, signalkretser til feilmeldinger av flere slag osv.

Bærefrekvensteknikken har som nevnt utviklet seg voldsomt fra sin spede begynnelse omkring århundreskiftet. En meget viktig oppgave for fabrikantene har det blant annet vært å få plassbehovet ned til et minimum. Et inntrykk av utviklingen, ikke minst hva rett opp plassbehovet angår, kan en få ved sammenligning mellom Siemens aller første 3 kanalmodell anno 1922 i fig. 1 og det siste 120 kanalutstyret i fig. 5. Størrelsen er omtrent den samme i de to tilfellene.

Etter alle disse årene med stadige forbedringer skulle en tro at apparatene var blitt så fullendte som overhodet mulig, men utviklingen fortsetter stadig. I de aller siste

årene har bruken av transistorer til erstatning for radio-rør åpnet nye muligheter for ytterligere forbedringer. Transistorer tar svært liten plass, effektforbruket er kun en brøkdel av radiatorørets, levetiden har vist seg å være lang, og sist, men ikke minst, varmeutviklingen er så lav at ventileringen ikke lenger er noe problem. Alle-rede på et tidlig tidspunkt begynte man å bygge de enkelte filtere, forsterkere, modulatorer osv. i separate bokser som kunne plugges inn på sine respektive plasser i stativene. Dette forenkler servicearbeidet betraktelig, en defekt boks kan trekkes ut og erstattes av en reserve-enhet mens reparasjon foregår. Ved bruk av transistorer kan vi regne med at denne teknikken blir ytterligere utviklet med enda sterkere oppdeling av utstyret. Transistorene egner seg godt til oppkopling på bretter med trykte kretsløp. Ved feil p. g. a. komponentsvikt kan en tenke seg at en, i stedet for å reparere, kasserer det brettet hvor delen sitter for så å erstatte dette med et nytt fra lager. Hele reparasjonen vil da innskrenke seg til lokalisering av feilen.

Langs snøen ligger friske,
grønne enger,
og piletrær speiler seg i vannet.
Et vindu glir opp,
og fram i lyset står en kvinne,
kledt i rike klær.

Den som eier smykker passer på dem.

Ektemann –
ditt smykke går på føtter.
Vokt deg
så det ikke vandrer bort!
(Mei Sheng)

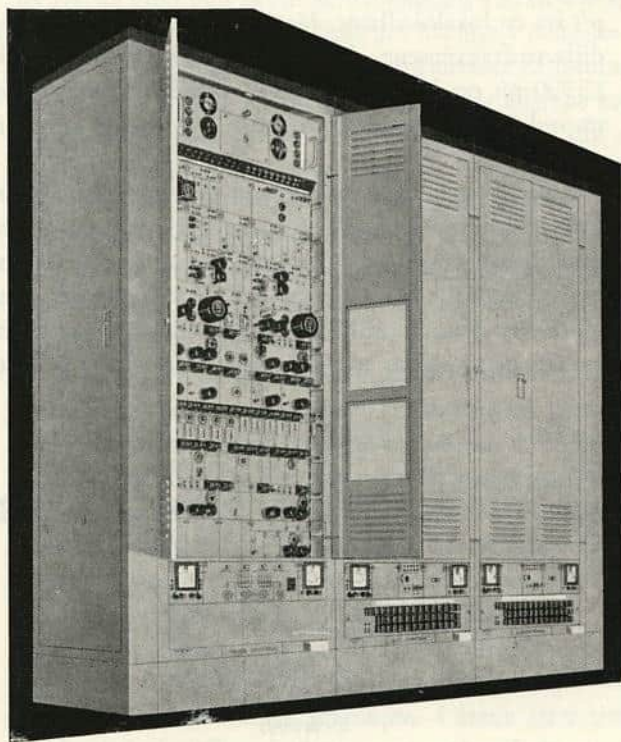

Fig. 5. Moderne 120-kanalutstyr.

Ulykker og svarte katter

Tror De på at en svart katt betyr ulykke? Hvis ikke så hør hva som hendte forleden i Rotterdam, da en svart katt klarte å lure seg inn i en transformatorstasjon:

1. En elektrisk turbin eksploderte.
2. Transformatorstasjonens tak og vegger ble blåst bort.
3. Tre mennesker ble alvorlig såret.
4. Lyset gikk i hele byen.
5. Sporvognene stanset.
6. Smelteovnene i et stålverk ble kalde og hundrevis tonn stål ble ødelagt.
7. Vannforsyningen ble avbrutt.
8. Og katten døde på flekken.

Lloydverkene (Borgward) solgt til Siemens

Det lakker mot den absolutte slutt hos Borgward i Bremen nå. Den første oktober 1961 ble Lloyd Motorenwerke overdratt til Siemens-Schuckert for en sum av 530 millioner DM, eller nesten en milliard norske kroner. Siemens overtar alle montasjehaller med tilhørende grunn, og dertil 550 verktøymaskiner. Siemens skal i første rekke fabrikere deler til konsernets øvrige fabrikker i Vest-Tyskland, men senere er det meningen å bygge større elektriske maskiner i Lloyds lokaler. Fremstillingen av deler for Lloyd-biler skal i det kommende halvannet år foregå i fabrikkhaller som Siemens har leid for dette formålet i Bremen. Det vil også bli forsøkt å fremstille deler for Borgward- og Goliath-biler i disse lokalene.

Man antar at innen Borgward-gruppen vil Lloyd bli det firma som gir størst utbytte til kreditorene. Det ser ut til å være umulig å unngå konkurs for hele konsernet nå, og det vil for byen Bremen selvsagt by et smertelig tap. De 20 millioner dollar som byen satset i håp om å holde driften ved like, må sannsynligvis ansees som tapt, og dertil kommer svikten i skatte-betalingen fra de mange tusen arbeidere som er blitt arbeidsløse for lengere eller kortere perioder på grunn av katastrofen.

Det vil vekke vemod og ettertanke hos mange når Borgward definitivt går inn som bilfabrikk. Fabrikken var for titusener av nordmenn et kjent landemerke når de kjørte gjennom Bremen på sine utenlandsturer. Allerede før krigsutbruddet var anleggene langs Weserbredden blitt så betydelige at man ikke kunne unngå å legge merke til dem. Og de som kjørte den samme veien i de første etterkrigsår fikk se et uhyggelig «røntgenbilde» av flere av fabrikkene: Veggene mot gaten var blåst vekk av bomber, tunge verktøymaskiner hang i armeringsjernene i knuste betong-gulv, og rundt ruinene lå det murblokker og grushauger, titusener av kubikkmeter av skrap og skrot. Men mange av skiltene var fremdeles leselige: Borgward, Goliath, Lloyd . . .

Senere kunne man følge gjenoppbyggingen fra år til år, og uansett hvilken innsjalling man måtte ha til begivenhetsforløpene, måtte man ta hatten av for bremerne evne til å improvisere. De første Lloyd-bilene som rullet ut fra samlebandene hadde karosserier av kryssfinéer, overtrukket med en slags imitert skinn. Siden kom biler som så ut som biler, og det varte ikke lenge før de satte seg i respekt.

Men Borgward er ikke den eneste bilfabrikken som har måttet innstille virksomheten i de senere år, og ikke det eneste bilmerke som etter hvert vil forsvinne fra landeveiene. Vi minnes Hudson og Nash, for ikke å

*Fra «den gode tiden»: Goliath med direkte bensin-innsprøytning.
En bil med pepp og eleganse.*

snakke om Packard, en bil med «personlighet» og internasjonal anerkjennelse. Den vesle vesttyske mikrobilen Maico fikk også kort levetid, og det samme gjaldt Gutbrod. Mange engelske og franske bilmerker ville sikkert ha delt samme skjebne, hvis fabrikkene ikke var blitt oppslukt av de store konsernene.

Det ser ut til å være den alminnelige tendens i utviklingen, dette at de store blir større, mens de små forsvinner. Men trist er det. En bil er mer enn et vanlig industriprodukt. Den gjenspeiler på mange måter personligheten til de menn som skapte den. Og vi bilinteresserte som følger modellens utvikling fra år til år, nikker gjenkjennende når vi ser håndgripelige uttrykk for konstruktørens særpregede oppfatninger av hvorledes problemene skal løses. Vi merker oss hvorledes linjeføringen i bilenes ytre går i arv fra modell til modell, og venner oss etter hvert til tanken på at et bilmerke har en slags sjel.

I.
(Motortidende)

En times omhu for en ensom
venn
har aldri nogen gitt forgjeves
hen;
et lite ord til den som er din
make,
får du i glansen av et smil
tilbake.

(Arnulf Overland)

Julefesten 1961

Fotos: Karl L. Johansen

Festen for de av oss med mer enn ti år i firmaet ble i år holdt tirsdag 12. desember i de vanlige lokaler (Oslo Handelsstands).

Ved ankomsten ble vi møtt av direktør Jemtland med frue og direktør Astrup samt den hele festkomité. Etter en utmerket cocktail fant vi våre plasser ved festbordet. J. Thune ønsket på festkomiteens vegne velkommen til bords, og meddelte at festkomiteen etter å ha lest «Skikk og bruk», hadde besluttet seg til, som en avveksling fra foregående år, å sette kylling på menyen. Ifølge nevnte bok skulle spising av denne fugl ha en oppdragende virkning på barn. Om dette også skulle virke på de tilstedeværende, skal vi ikke uttale oss om, men kyllingen var iallfall god.

Direktør Jemtland ønsket i sin tale det stadig stigende antall «tenåringer» velkommen og ga så en oversikt over «rikets tilstand». Året var det beste i vår historie. Dette hadde han sagt tidligere år også, og han håpet å kunne si det samme i årene som kommer. Omsetningen var kommet opp i over 120 mill. kroner og bestillingsinngangen lå 20% over omsetningen.

Antall ansatte har nå oversteget 1000. Steget hadde imidlertid også omkostningene, og direktør Jemtland minnet om at det er fortjenesten vi lever av.

Direktør Jemtland kom så inn på Linderudprosjektet. Feltet skulle ikke ligge der som en fotballplass, sa han. Vi akter å bygge der så snart planene er ferdig utarbeidet.

Til slutt uttalte direktør Jemtland at like så lite som et samfunn bare kan bygge på et materialistisk grunnlag, kan en bedrift gjøre det.

Arbeids glede kombinert med full beskjeftigelse må til. Han takket for godt samarbeid i året som gikk og ønsket hver især med familie en god jul og et godt nyttår.

Stemningen ved bordet var god, et hyggelig team på en tirsdagskveld som J. Iversen sa i en av sine sanger, og da P. Bakkelié takket for maten, var det bare blide fjes å se. Humøret ble jo ikke dårligere senere på kvelden, da Arve Opsahl avla oss et besøk og «var morsom». Med sitt fenomenale munntøy holdt han alle i salen i ånde innpå en halv time.

Etter hvert er det kommet til flere av det smukke kjønn i vår tenåringsklubb, og da det utpå kvelden begynte å krible i bena ble det sannelig anledning til en svingom også. Man skulle anta at det kriblet atskillig i damenes ben etter festen også. Det er ikke så greit når ca. 20 damer skal fordele seg på ca. 150 danselystne karer.

Festen var absolutt vellykket, – det synes i hvert fall undertegnede som fikk være med til og med i damenes vals.

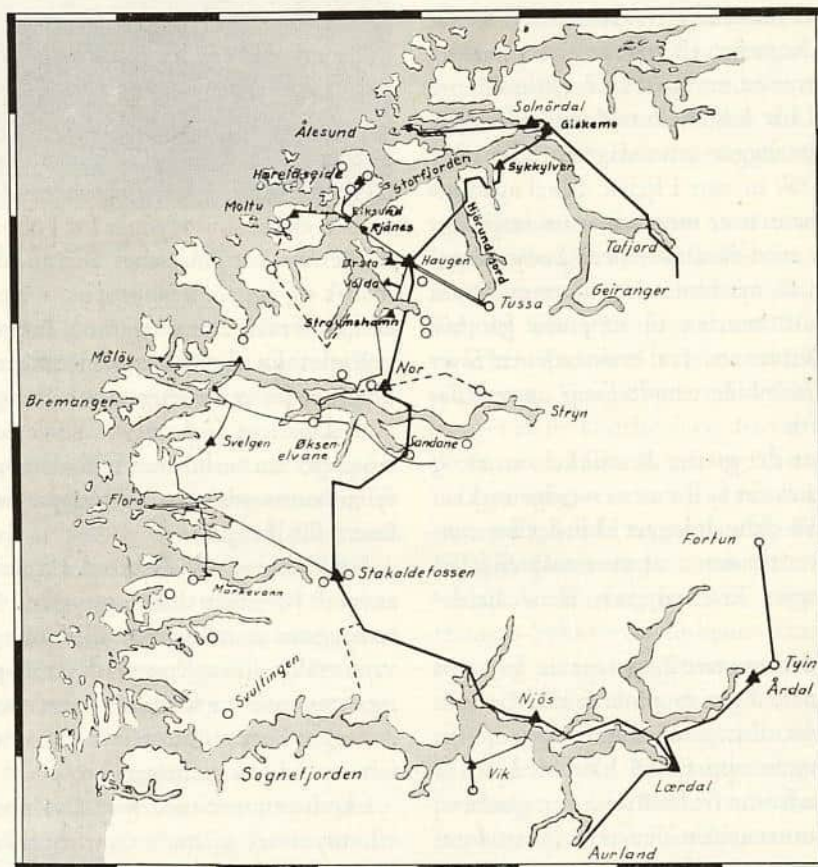
La oss slutte med å sitere et vers fra en av J. Iversens gode sanger:

Og i lange baner så har Proton planer,
det hender hvert år flere nye ting,
oppe på Linderud – vidt omkring
vil store saker bli satt i sving.
Gigantisk blir bygget, vil kaste lang skygge
sånn bortimot Grorud ved solefall,
tenk når engang at vi samles skal,
da stemmer vi opp med en trall:
Alle vi stemmer i
mens vi vårt beger vil svinge:
Det er forbasket så trivelig
i Protons festregi.

GWh.
(Sosietets-medarbeider)

Siv. ing. J. Ørnmberg:

Kraftutbygging på Sunnmøre

Når en nevner Sunnmøre, vil vel de fleste straks tenke på feilslått storsildfiske, møbelindustri og turistattraksjoner som Ørneveien, Trollstigveien, Geiranger og kanskje Hjørundfjord.

Hjørundfjorden og landskapet omkring er noe av det vildeste på Vestlandet, og fjellene stiger loddrett opp fra fjorden med spisse tinder, botner og breer. Steile individualister må de vel ha vært disse landnåmsmenn som her inne bygde sine gårder og grender på ensomme steder, der snaut geitene kan finne fotfeste.

L/L Tussa Kraft har i de siste årene foretatt en større kraftutbygging på Bjørke innerst i Hjørundfjorden. Kraftlaget ble stiftet alt i 1949 med kommunene Ørsta, Volda, Vartdal og Hjørundfjord som andelseiere, med formål å bygge ut Tussavassdraget som eget anlegg.

Det nyttet likevel den gang ikke å komme i gang med arbeidet, da styresmaktene i Vassdragsvesenets mente at planene var for store for disse kommunene alene, og at andre kraftanlegg måtte komme før.

Heller ikke nyttet det at vår ingeniør Drangsholt ved idriftsettelsen av Brattingfoss kraftverk stakk en finger borti daværende industriminister Sjøstad og mente at nå var det sannelig på tide at Tussa Kraftanlegg ble tilgodesett. Det måtte nok sterkere lut til. Først etter at alle 12 kommunene på Søre Sunnmøre, Sykkylven og dessuten Møre og Romsdal fylke var kommet med, kom det fart i planene. Arbeidet på anlegget ble satt i gang i februar 1958, og i januar 1961 ble anlegget satt i drift.

Tussavatnet, som ligger 650 m over havet, har et areal på 3 km² og et nedslagsfelt på 26,5 km². Vannstanden kan reguleres mellom kote 654,0 og 611,0. Hele det ca. 650 m høye fallet mellom Tussavatn og sjøen blir utnyttet i en kraftstasjon, og ved en middelvallføring på 2,65 m³/sek., vil dette gi omtrent 114 mill. kWh for året. Arbeidet er i gang for å utvide nedslagsfeltet, og produksjonen vil da trolig nå 200 mill. kWh.

Fra inntaket i Tussavatnet fører en 1750 m lang driftstunnel fram til fordelings-bassenget. Inntakslukene

som er montert omtrent 270 m fra utslaget i Tussavatn, kan fjernstyres fra kraftstasjonen. I lukehuset er også senderen for fjernavlesning av vannstanden montert.

Etter de gode erfaringer en har hatt de siste år med trykksjakter sprenget i fjell og foret ut med innstøpte rør, ble denne fremgangsmåte benyttet også ved Tussa. Trykksjakten har en helning på 48° og er omtrent 800 m lang, og utføringen har innvendig en diameter på 1,7 m.

En fremmed som kommer til Bjørke, vil antakelig mene at det er ikke mye en ser igjen av de 40 millioner kroner anlegget hittil har kostet. Portalhuset er nemlig det eneste bygget som ligger ute i dagen, mens selve kraftstasjonen ligger 750 m inne i fjellet. Såvel apparatanlegg som transformatorer er montert i rom utsprengt i fjellet i forbindelse med kraftstasjonen. Stasjonsbygningens bredde er 12 m og samlet lengde er ca. 56 m. Parallellt med adkomsttunnelen til stasjonen går avløpstunnelen for turbinvannet. Fra kraftstasjonen fører også en 240 m lang kombinert nødutgang og ventilasjonstunnel ut i det fri.

Bygningsfolkene har det greitt; de snakker om så og så mange tusen kubikkmeter fjell som vi menige snakker om kroner og ører. På dette anlegget skal det for tunneler, vannveier og kraftstasjon i alt være utsprengt ca. 63000 m³, herav utgjør kraftstasjonen alene fjerdeparten.

I kraftstasjonen er det montert 2 aggregater, hvert på 32000 kVA, maskinspenningen er på 11,5 kV. Generatorene er direkte koplet til hver sin transformator, som transformerer spenningen opp til 66 kV. Med denne spenning blir så kraften ført ut fra kraftstasjonen gjennom kabler forlagt i adkomsttunnelen. Fra portalhuset fører så 2 parallelle 66 kV linjer vestover til Haugen koplingsstasjon. I portalhuset er det også montert en 4 MVA transformator for 11,5/22 kV med tilhørende 22 kV apparatanlegg. Som tilførsel til denne transformator er det fra kraftstasjonen lagt en kabel med generatorspenning 11,5 kV. Fra 22 kV anlegget er det uttak for for-

syning av reguleringsanleggene på fjellet, og over dette 22 kV anlegg kan en også samkjøre med Volda's kraftverk i Kopa.

Kraftlaget har et 66 kV linjenett på nesten 120 km, derav en god del sjøkabel, og for kompensering av jordstrømmen i nettet, er det i kraftstasjonen mellom hovedtransformatorene montert en jordslutningsspole på 3290 kVA.

Da aggregatene har store svingmasser, ville de kunne løpe lenge før de stopper etter at turbinens pådrag er stengt. En har her valgt å bremse generatorene elektrisk, idet en kortslutter statorviklingen og magnetiserer rotor fra stasjonsbatteriet. Generatoren vil da gå i kortslutning, og den effekt som medgår for kobbertapene i stator, må dekkes av svingmassenes energi. Bremsen er helautomatisk og aggregatene stopper i løpet av 5½ min. etter at kuleventilen er stengt og bremseforløpet innledet.

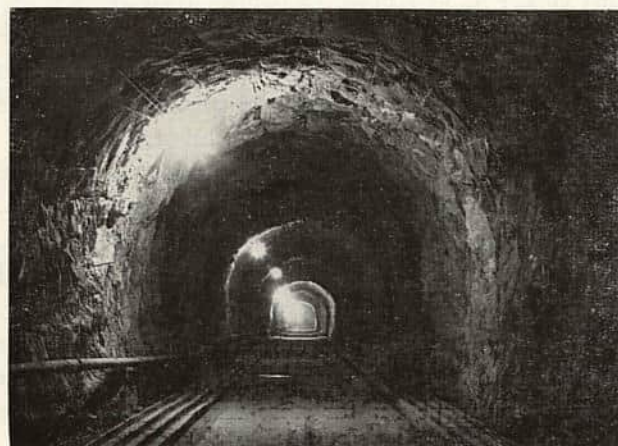
Kjølevann til turbiner, generatorer og transformatorer kommer fra et basseng som er innsprengt over hvelvet i maskinsalens forlengelse. Kjølevannet pumpes opp i bassenget fra turbinenes undervann, og bassenget etterfylles automatisk av to pumper som tilsammen kan levere 70 l/sek.

For slukning av oljebrann i transformatorene, er det anvendt Mulsifire slukningssystem. Når det oppstår høy temperatur som følge av oljebrann, utløses automatisk vannstrålene i anleggets dyser, og med stort trykk sprøytes vannet i forstøvet form mot transformatorene. Anlegget får vanntilførsel fra en stor tank som er montert i en nisje i nødutgangen.

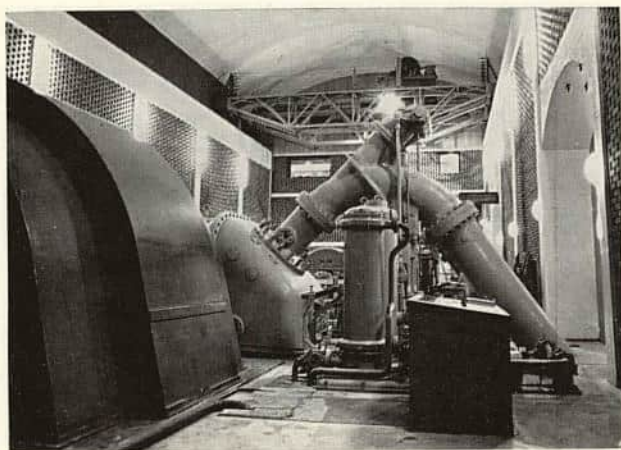
I kraftstasjoner med peltonturbiner og stor fallhøyde vil støynivået gjerne være meget høyt. I Tussa er det nedlagt et stort arbeid for å dempe støyen mest mulig, og resultatet synes å ha blitt meget bra. I maskinsalen er hvelv og vegger over kranbanen kledt med gipsonitplater, veggene for øvrig er murt i murstein med horisontale mellomrom og med steinullavdekning bak. Arkitektonisk gir maskinsalen et tiltalende inntrykk.

Portalhus for Tussa Kraftverk.

Adkomsttunnel. Kraftstasjonen ligger 750 m inne i fjellet.

Interiør fra maskinsalen i Tussa.

I kontrollrommet er montert tavler for høyspenningsanlegget og stasjonens hjelpeanlegg. All betjening av generatorene og enkelte igangsetnings-operasjoner blir utført her.

Stopp av aggregatene kan foretas med trykknapp i kontrollrommet, idet utkopling og avmagnetisering av aggregatet, stengning av pådrag, lukning av kuleventil og innkopling av elektrisk bremse skjer automatisk.

På tavlen i kontrollrommet er det montert komplett blindskjema for hele stasjonens høyspenningsanlegg med nødvendige styrekvitteringsbrytere og stillingsvisere.

Alle releer for generatorene, transformatorer og linjer er plassert på en tavle i et eget rele- og lavspenstrom.

I forbindelse med kraftutbyggingen i Tussa er det også bygd en del nye 66 kV linjer og sekundærstasjoner.

Haugen koplingsstasjon ved Ørsta er selve knutepunktet i fordelingsnettet til L/L Tussa Kraft. Fra Bjørke går det som alt nevnt 2 parallelle 66 kV linjer frem til Haugen, der tussakraften blir ført inn på en U-formet samleskinne. Samleskinnen kan oppdeles, slik at det er mulig å kjøre med 2 helt adskilte drifter. Stasjonen er også utstyrt med forbikopplingsbrytere for effektbryterne, slik at revisjon av disse kan foretas uten driftsstans.

Fra Haugen går det en 66 kV linje til Straumshamn, med avgreining til Volda. Over linjen til Straumshamn foregår også kraftutvekslingen med L/L Firdakraft.

Ørsta er største industristedet på Søre Sunnmøre. Her finner man flere møbelfabrikker, trikotasje- og konfeksjonsfabrikker, fabrikker som lager elektriske komfyrer, kraftledningsmateriell m.m. for bare å nevne noen. Ved innvielsen av Tussa Kraftverk ble det nevnt at Ørsta måtte skaffes mere kraft, og at Sunnmøre uten Tussa ville ha stått på stedet marsj. Hva dette ville bety for en sunnmøring, lar seg vel neppe beskrive.

Ørsta fikk tidligere kraft fra sitt eget verk i Kvandal, men dette ble snart for lite. Denne kommune har vel vært den drivende kraft når det gjaldt utbyggningsplanene for Tussa Kraftanlegg, og det var nok en stor dag da

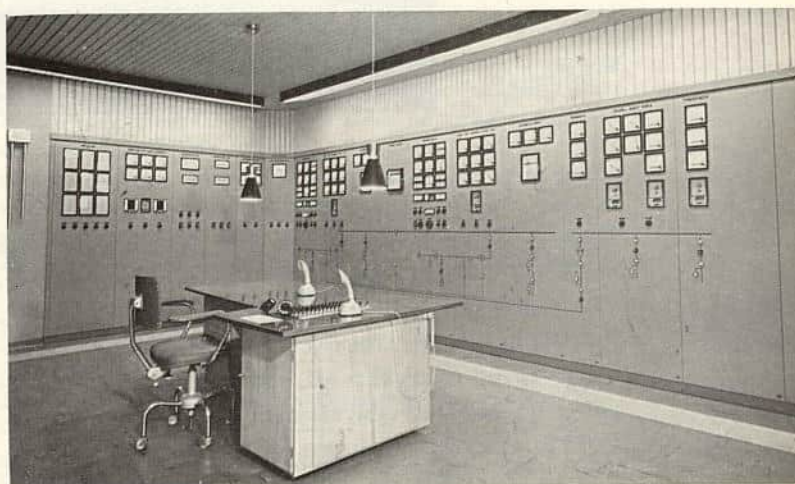
kraftleveransen fra Tussa over Haugen var en realitet.

Fra Haugen koplingsstasjon går det også en 66 kV linje til Søre Sunnmøre. Mellom Rjånes og Eiksund, der linjen krysser Vartdals-fjorden, er det kabelforbindelse. Ved Eiksund deler linjen seg, og går herfra til Moltu og Hareidseide transformatorstasjoner.

Leveransen av Tussakraft kom i gang på en meget kritisk tid for Søre Sunnmøre. Etter en uvanlig nedbørsfattig førjulsvinter var magasinene helt nedtappet, og distriktet hadde strømrasjonering med utkopling 20 av døgnetts 24 timer. Med det forestående sildefiske for døren var derfor strømsituasjonen nærmest katastrofal.

Sykkylven kommune som er medeier i L/L Tussa Kraft, vil også få sin kraftleveranse fra Haugen koplingsstasjon. Kommunen har tidligere hatt leveranse fra Tafjord Kraftselskap over en 20 kV ledning, men har nå behov for større leveranse enn hva det kan overføres på denne. Fra Haugen til Sykkylven må det derfor bygges en ny kraftlinje, og det var da naturlig å forbinde denne med Tafjords nett og Vestlandske Kraftsamband for gjensidig reserve og utveksling. Linjen inngår som et naturlig ledd i en vestlandsk stamlinje og bygges for 132 kV. Denne linje vil når den er fullt utbygd gå fra Giskemo i Ørskog frem til Lærdal i Sogn. Seksjonen Haugen-Sykkylven-Giskemo kommer som 1. byggetrinn og vil til å begynne med bli drevet med 110 kV som er driftsspenningen på Tafjords linjer.

For opptransformering til denne spenning bygger L/L Vestlandske Kraftsamband et transformatoranlegg på Haugen for 66/110 kV med mulighet for senere omkopling til 132 kV. Likeledes er en koplingsstasjon under montasje på Giskemo, der kraftutvekslingen mellom de 2 nett vil foregå. Sykkylven kommune har også byggearbeider i gang, og transformatorstasjonen vil være klar for nedtransformering av kraften til 20 kV når 132 kV ledningen blir satt under spenning.

Kontrollrom med apparattavle i Tussa Kraftverk.

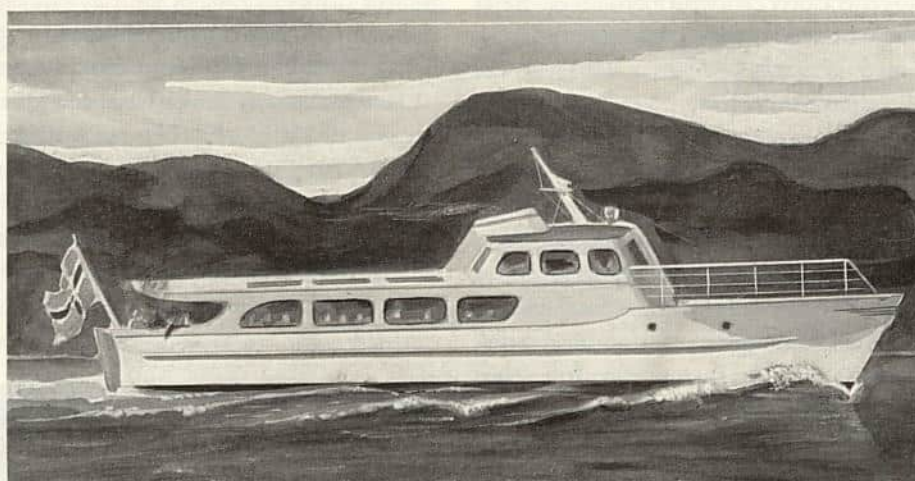
Terrenget på disse kanter er ikke det beste for kraftlinjebygging, en slik linje vil nødvendigvis krysse både fjorder og daler. Det kan nevnes at linjen Haugen-Giskemo har 3 fjordkryssinger, et spenn over Storfjorden på 2,5 km, et over Sykkylvsfjorden på 1,13 km og et over Hjørundfjorden på 3,6 km.

Det er klart at en kraftutbygging i et slikt omfang som har foregått på Sunnmøre, vil ha sin store betydning for næringslivet og folket der. I alle de arbeider som her er nevnt har Proton hatt store oppdrag. Arbeidene kan kort summeres slik:

1. Levering og montering av 1 generator for L/L Tussa Kraft.
2. Levering og montering av apparatanleggene i:
 - a. Tussa Kraftverk.
 - b. Haugen koplingsstasjon, 66 kV
 - c. Kabeltårnene for Rjånes og Eiksund.
 - d. Moltu transformatorstasjon.
 - e. Hareidsøide transformatorstasjon.
 - f. Sykkylven transformatorstasjon.
 - g. Giskemo koplingsanlegg.
 - h. Koplingsanlegg og transformatorstasjon på Haugen, 132 kV.

Kaptein Milvang på tokt med elektrisk skipsmateriell ombord

Vår flytende utstilling vekker stor interesse

«Vestfjordbussen».

Jeg er på rikstelefonstasjonen i en kystby, leter fram telefonnummeret, slipper ned 25 øre og venter på svar.

– Hallo, sier det i den andre enden. – Dette er . . .

– Hallo, kommer det igjen. Så husker jeg den ulykkelige knappen, trykker på, men det er for sent. 25-øringen ramler ned og røret i den andre enden er lagt på.

På'n igjen, denne gangen med fingeren på knappen.

– Dette er kaptein Milvang fra skipsavdelingen i Proton. Er ing. X til stede? Goddag, herr ing. Dette

er o.s.v. . . Jeg ligger med «Vestfjordbussen» utenfor havnekontoret, og har en skipsutstilling fra Siemens og Hakon Lunde. Har De tid til å ta Dem en tur ombord?

– Hva er det De har denne gang da, Milvang?

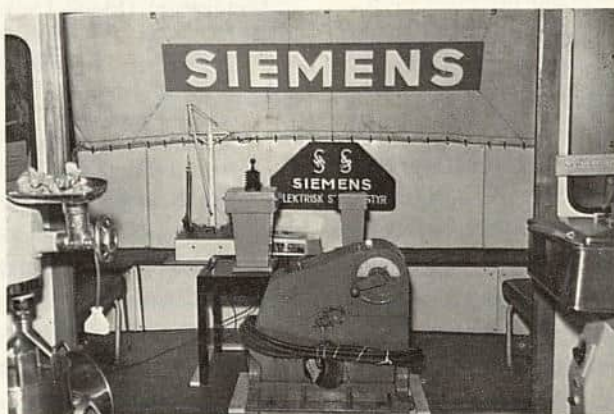
– Å, det er litt av hvert. Jeg har Hallén kranen og kapt. Welles kran. Det er nemlig blitt så stor interesse for disse kranene nå. Ombord kan vi se begge ved siden av hverandre og sammenligne. Det sies at kranen har oppnådd uventede resultater, spesielt i trelastfarten.

De må komme å se den. Dessuten har jeg nye nødlys-armaturer. De er noe helt nytt. De går på 12 eller 24 volts batterier og vanlig lysstoffrør. Det er de første som er kommet til Norge og har ikke vært vist før. For ikke å snakke om Moringzusatzten, den kom varm fra Hatlapa med lastebil til «Kronprins Harald» og derfra rett ombord til meg. Vi har ikke fått tid til å trykke brosjyrer om den engang og ingen har sett den, ikke engang i Tyskland hvor den ble laget. En virkelig morsom løsning. Men De ser den selv når De kommer ombord. Og så er båten full av moderne bysseutstyr. Jeg har blant annet en drøm av en hurtighakker. Det

er utrolig hva den kan brukes til. Jeg kan være ombord om 10 minutter. Når kommer De? Jeg vil helst vite det så jeg kan få kokt kaffe og gjøre det litt koselig. Joda, det passer bra, om en halv time venter jeg Dem ombord. Si til drosjen at De skal til havnekontoret, så kommer De rett til «Vestfjordbussen».

Omtrent slik går det for seg hver dag i en eller annen kystby på strekningen Oslo-Farsund, som «Vestfjordbussen» skal besøke i tiden 1/1-15/3-62 med skipsutstilling fra Proton og Hakon Lunde. Besøket har vært godt og interessen stor i de første 14 dagene, og vi får håpe dette fortsetter og at det blir fine resultater av det!

Løsning på kryssordoppgaven i Desembernummeret.

				B	A	K	S	T	R	E	V	E	R	I		
				A	N	Ø	V	E	E	N	E	S	Ø	D		
				S	T	I	E	G	G	S	I	K	R	I	N	G
				T	E	T	R	E	N	E	V	E	T	O	U	R
K	A	M	S	A	N	D	I	L	E	S	I	T	E	T	M	A
U	R	O	T	O	N	E	G	E	N	I					Ø	M
N	I	N	A	V	E	L	E	K	T	R					L	E
D	E	T	U	N	M	E	T	T	B	B					T	R
E	R	Ø	R	K	A	N	U	E	R	E					I	N
				L	T	E	R	I	E	L	L	G	V	T	O	M
				U	B	B	E	N	G	G	E	R	A	T	T	A
				S	Å	R	I	S	E	E	D	E	R	E	I	K
				S	T	Ø	V	E	L	N	A	P	P	S	E	N

Verdens største fugleegg finnes i et museum i New York. Det stammer fra en for lenge siden utdødd fugleart på Madagaskar. Fuglene som kaltes «alpyomis» var 2.5 m høye. Egget hadde et omfang av 65.3 cm og det rommet 9 liter vann. Man har regnet ut at et slikt egg inneholdt så meget næringsstoff at det kunne mette minst ti personer. Til sammenligning kan nevnes at et vanlig strutsegg – det største egg som legges av noen nålevende fugl – med hensyn til næringsverdi svarer til 36 hønseegg.

Dovent vann gjør elven stor.

Lykke er ikke noe man erfarer. Det er noe man minnes.

Det er verdt å huske at det Staten gir med den ene hånden, har den først tatt med den andre.

Telle til 13

Kan De klare å peile Dem inn på den riktige spille-måte, når De spiller 7 grand som Sør på følgende kort:

♠ Ess K 9 7 6
♥ Ess K 10 4
♦ K D 7
♣ 8

♠ 3
♥ D Kn 5
♦ Ess Kn 6
♣ Ess D Kn 10 9 7

Meldinger: (Alle i sonen.)

Nord	Sør
1 ♠	3 ♣
3 ♥	3 grand
4 ♦	4 ♥
4 gr.	5 ♥
5 gr.	7 ♣
7 gr.	pass

Nord var meget aggressiv. Hans 4 ruter i tredjerunde fortalte at han ville til slem, og etterat Sør hadde preferert hjerter, spurte Nord etter essene. Da han fikk vite at Sør hadde ruter ess og kløver ess meldte han 5 grand, som var Culbertsons store 5 grand melding som spurte om Sør hadde to av de tre høyeste honnører i kløver. Det hadde vært mer sikkert om Sør hadde oppfattet 5 grand meldingen som spørsmål, eller kongene og svart med 6 kløver. Nord hadde da vel stoppet i 6 grand som vinnes lett. Nå spilte imidlertid Sør 7 grand og fikk en morsom oppgave som han også klarte fint.

Ruter 10 kom ut, og bordet stakk. Flere enn 10 sikre stikk var ikke å se – bare en meget heldig kløversitt kunne redde kontrakten. Før Sør bestemte seg for hvordan kløverfarven skulle håndteres, ville han først se litt på sistsen. Han spilte hjerter, fire ganger. Vest saket spar og Øst ruter. Så kom to ganger ruter. Både Øst og Vest fulgte farve begge gangene. Så ess konge i spar, og Øst viste renons annen gang.

Nå var kortsitsen på det rene. Vest hadde startet med 6 spar, 3 hjerter, 3 ruter og 1 kløver. Følgelig satt Øst igjen med 4 kløver. Hvis han hadde kløver konge blant disse, kunne kongen ikke knipes. Sørs eneste sjanse til å vinne spillet, var derfor at Vest hadde kløver konge

singel. Derfor trakk han kløver ess uten å prøve saksen. Da Vest virkelig hadde kløver konge singel, falt den, og Sør fikk sine 13 stikk.

Et originalt narrespill

♠ Ess 10 9 8 7 5 3
♥ Ess D 9 6 2
♦ 5
♣ —

♠ K Kn
♥ 5 4 3
♦ Kn 7 6 4 3
♣ D 7 2

♠ 6 4 2
♥ Kn
♦ Ess 4 2
♣ Ess Kn 10 8 5

♠ D
♥ K 10 8 7
♦ K 10 9 8
♣ K 9 6 3

Meldinger: (Ingen i sonen.)

Nord	Øst	Sør	Vest
1 ♠	2 ♣	dobl.	pass
3 ♣	dobl.	3 ♥	pass
6 ♥	pass	pass	pass

Partiet er hentet fra en amerikansk turnering. Vest åpnet med kløver 2 i Østs meldte farve. Bordet stakk med trumf og spilte hjerter ess og liten hjerter til Sør konge. Så spar dame, Vest dekket med kongen og Nord fikk ess. Ny spar til trumf og spar knekt falt. Så var det bare å ta ut motpartens siste trumf, og resten av sparen sto. Så alt hva Sør mistet var ett ruterstikk. Et lett spill.

Men da regnskapet skulle gjøres opp, viste det seg at en Sørspiller var blitt bet. Hvordan kunne det gå for seg? Hadde Sør spilt helt bort i natten? Kan leseren løse mysteriet?

Saken var den at da Sør spilte spar dame, stakk ikke Vest med kongen men fulgte på med spar knekt! Sør kunne ikke tenke seg muligheten av at en mann som sitter med konge-knekt i farven ikke vil bruke kongen for om mulig å sikre seg et sparstikk. Øst plaserte derfor Øst med kongen fjerde i spar. Han stakk derfor med spar ess, men turde ikke fortsette med spar for Vests siste hjerter var tatt ut. Altså hjerter dame og så spar 10, som fikk løpe – for Øst hadde jo spar konge. Men så kom overraskelsen. Det var Vest som hadde den, og han skiftet øyeblikkelig til ruter, og beten var der.

Flott motspill!

Astra mot Sinsen

Jens Magnussens dobling.

Kampens mest begivenhetsrike spill var det helt siste, da Sinsen hadde 8 poengs ledelse som ble utlignet:

♠ Kn 10 6	♠ K D 3
♥ D 10 8 4 3	♥ E K Kn 9 5
♦ K 6 2	♦ D 5
♣ 10 8	♣ Kn 7 3
♠ 4	
♥ 7 2	
♦ E Kn 10 9 8 4	
♣ E 9 5 4	
♠ E 9 8 7 5 2	
♥ 6	
♦ 7 3	
♣ K D 6 2	

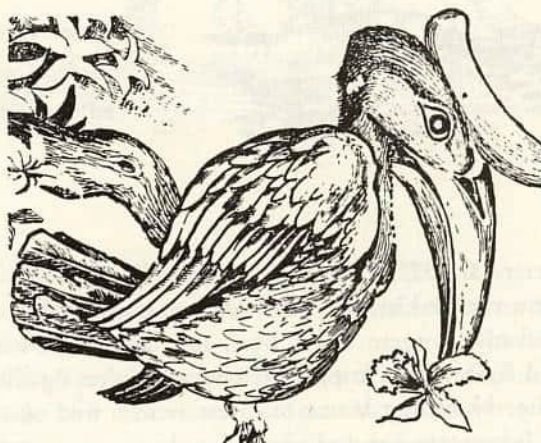
Hvor Sinsens Johansen-Larsson var vest-øst mot Astras Magnussen-Nielsen nord-syd, åpnet øst med 1 hjerter, syd 1 spar, vest 2 ruter, øst 2 grand og vest 3 grand. Nå var det at Magnussen på nords plass våknet til dåd med en for tilskuerne meget overraskende dobling, og kontrakten ble 3 grand av øst, doblet av nord.

Syd startet med spar som øst stakk, og det var ingen annen mulighet enn å forsøke ruterfinessen. Men det var igrunnen ruter konge som var nords grunnlag for doblingen, og etter å ha fått dette stikket, kom det spar i retur. Dermed tok syd sine 5 sparstikk, og sammen med ruterstikket ble resultatet 2 beters. Alle var i faresonen og nord-syd kunne notere pluss 500.

Ved det andre bordet endte Astras Michelsen-Halle også i 3 grand mot Skaug-Eide. Utspillet var spar, men Skaug (nord) fikk beholde stikket for spar 10, idet Michelsen (øst) la spar 3. Fortsettelsen var spar knekt som øst måtte stikke og syd gjorde nå den feil å ta for sitt spar ess. Riktignok fikk han godspilt sin farve ved å spille ennå en spar, man hadde ikke lenger noe innkomstkort. Etter sparstikket tok Michelsen finessen i ruter og nord fikk dette stikket, men nord hadde ikke flere spar å spille. Hadde syd latt være å stikke annet sparspill, ville situasjonen vært en helt annen idet nord da har en spar igjen og resultatet ville også ved dette bordet blitt to beters. Nå ble resultatet 9 stikk som ga pluss 600 og sammen med scoren ved det andre bordet 8 poeng.

På en bar i New York henger et skilt med følgende tekst: «Det er statistisk bevist at de fleste ulykker skjer i hjemmene. Kan De tenke Dem en bedre unnskyldning til å være sent ute?»

Nesehornfuglen

Har du sett denne rare fuglen før? Antagelig ikke, for den er meget sjelden, og finnes bare i tropiske egne. Den heter nesehornfuglen, og den holdes som husdyr i mange innfødte familier. Fordi den er slangens farlige fiende. Den dreper atskillige i årets løp – og redder mange menneskeliv, især småbarn.

Men nesehornfuglen er usedvanlig av andre grunner også. Når den har giftet seg og vil stifte familie, lager den rede i hule trestammer. Hannen murer hunnen inne med leire. Dermed sikrer han seg at egget blir riktig passet. I den harde leirveggen finnes det et lite hull. Gjennom det mater han konen med allslags delikatesser, mens hun passer sin livsviktige oppgave.

For ytterligere å oppmuntre henne, bringer han hver dag fargestrålende blomster, spraglete fjær og vakre steiner som settes opp foran gluggehullet – og forskjønner utsikten. Pynten skifter han hver dag, visne blomster fjernes, friske kommer på plass. Det hender ofte at blomstene kaster frø slik at de kommer inn i redet, så jorden under hennes barselseng omdannes til en frodig duftende hage – til en ny liten nesehornfugl ser dagens lys.

Vi skal leve slik at til og med begravelsesbyrået sorger når du går bort.

Mark Twain

En grunn til at folk sjelden ser de sjanser som byr seg, er at sjansene er gjemt bak hårdt arbeid.

Engang den motorbåt

En av våre pensjonister, ingeniør Kurt Markert, forteller oss litt om de gledene og sorgene som en motorbåt skaffet ham. For ikke å ødelegge stilen i historien lar vi Markert fortelle den på sin egen sjarmerende måte

I Herrens år 1922, Christiania var en rolig og hyggelig by som var forskånet for bil- veske- og innbruddstyver, Christianias borgere elsket byen sin, herrene møtes i Grand Kafé ved en kopp kaffe eller en pølster og i behagelige klubsenter kunne man lese aviser i fred og ro. Karl Johansgate var treffpunkt for de unge, og pene piker og fruer opplivet vår kjære Karl Johan. Hastverk som idag preger byen, fantes ikke, det hadde heller ikke hestedrosjer som ventet på reisende ved Øst- og Vestbanestasjonen. Gratis kunne man reise med båt fra Akershus kai til Hovedø bort og tilbake. På reisen dit beundret vi de herlige seil og motorbåter som pløiet Oslofjorden og min kone og jeg fikk stor lyst til å skaffe oss en egen båt. Vi annonserer i Aftenposten, fik flere tilbud og kjøpte en 12 fot rubåt med fiskestang og båt-plads på Skarpsno for kr. 100.-. Denne gang var det gullkroner.

Båten som var brukt blir pusset og malt, vi var meget stolte og følte oss knyttet til sjøen som en liten skibsrader. Sommeren 1922 var en herlig sommer, båten gav oss stor glede, var alltid ferdig til bruk. Litt redd var vi for sjøens luner, våget oss ikke altfor langt ut, men en herlig søndagsmorgen bestemte vi oss å ru til Nessodtangen. Og denne turen glemmer vi aldri, blå himmel og sol, vi badet og vår hund hoppet efter, ruing gik så lett, de var en fornøyelse å ru. Plutselig blev himmelen mørk, solen verschvant og vinden begjynnte å blåse, sjøen blev mer og mer urolig, bølgene ble større og høere og båten begjynnte å danse. Nessodtangen kom i sikt, vi blev redde, folk på landet vinkte til oss, med stor anstrengelse fikk vi båten i denne retting folk vinkte og en stor bølge kastet båten og oss gjennemvåtet på sandstranden. Folk var snild og hjalp oss med å få båten i sikkerhet. Det var strømmen som gjorde ruing så lett og førte oss så fort til Nessoden, vi hadde nu lert litt, reiste om aften med dampbåten tilbake til Oslo og hentet rubåten noen dage senere ved rolig sjø.

Våren 1923 reiste jeg til Tyskland, ved et møte snakket jeg om vårt rubåt og den herlige Oslofjord. En venn av meg som var oberingeniør hos Siemens hadde en motorbåt, inviterte meg til en båtsreise, jeg

fant turen herlig og min venn mente han kunne eventuelt skaffe meg til rimelig pris en motor med aksel og propeller. Jeg aksepterte hans forslag og 3 uker etterpå meddelte han meg at han hadde kjøpt en motor meget rimelig og den vil ble sendt snarest. Vi var begeistert, bestilte en 18 fot Arendalsnekke pris kr. 500.- leverings-tid 14 dage. Snekken kom til Oslo en lørdag, den la på Akershuskaien og søndag besiktikte vi vårt båt, den var fin, vi var meget stolte. En del folk så også på snekken og 2 menn med snadden i munnen mente de var en slett båt, den var klinket med galvaniserte nagler isteden med koppernagler. Vi var meget skuffet. Det blev reklamert hos agenten, men han forsikret oss at man brukte også galvaniserte nagler og at de var en god snekke. Transporten av båten til gårdspladsen forgjikk med hest og vogn, båten blev satt på to pukker og innsatt 3 × med linolje.

So måtte jeg på forretningsreise, ved hjemkomsten var motoren kommet og til min forbauselse var dette en Siemensmotor som min venn hadde kjøpt for 60 kr. — 1000 Mark. Nu gjald de å sette motoren i båten, jeg spurte to sakkundige angående plasering, den ene mente foran i båten den andre bak, for sikkerhets skyld satt jeg den i mitten. Den medsendte akselen var altfor stor, den kunne ikke brukes. Ny aksel blev lavet og hull måtte bores gjennom kjølen. En man som mente han var spesialist fik jobben, festet en hyssing fra motor-akselen til snekkens kjøle for å kontrollere borens retting. Det var en varm dag, man kjølte seg med flere bokøl for å komme til krefter igjen, han mente de var et hard arbeide. Jeg var meget interessert i dette arbeide og da jeg kom ned på gårdspladsen så jeg at den lange bor kom utenfor kjølen, mannen var meget forbauset. «Søren», skrek han, det var en spikker i kjølen som var skyld i dette. Mannen sluttet, hullet måtte stenges og nytt hull ble boret og kom i den riktige retting til motorakselen. Motoren med påmontert aksel blev prøvet på gårdspladsen og til stor glede funkerte den bra, der burde også bare mangle, det var ja en Siemensmotor.

Båten blev kjørt til Skarpsno, for sikkerhets skyld satt på lavt vann men til min store forskrekelse fosset

vann inn i båten og den sank. Båten måtte tas opp igjen, den ble skillett rent for kloakkvann, motoren måtte demonteres og renses, herrene på Skarpsno lerte meg å tette båten og etter iherdig arbeid ble båten satt på vann igjen, etter 8 dage var båten tett, motoren blev påmontert og startet med langsom fart, gjorde vi vår første båtstur.

Så måtte jeg reise igjen, båten la i 3 uker i fred, båtsmannen passet på båten og da jeg kom tilbake gledet vi oss på en lang og herlig båtstur. Det var fint vær, med kone hund og ryksekk vandret vi til Skarpsno, motoren blev startet, den gikk fint men da jeg stilte propelleren på fart rørte båten seg ikke. Ved nærmere undersøkelse viste de seg at kapselen som holde propelleren var falt i sjøen og propellervingene også.

Båten måtte heises opp igjen, ved nærmere undersøkelse viste de seg at kapselen som holde vingene på plads var festet med jernskruer og at saltvann hadde spist skruene opp.

En ny propeller blev montert på akselen, båten blev satt på vannet igjen men motoren var vanskelig å starte, svinghjul hadde ingen starthandtak og var også i forhold til motoren for liten og en venn kom på tanken å starte motoren på amerikansk vis. Den glimrende idé blev akseptert med engang, to livremmer blev knyttet sammen han stilte seg på båtsbenken, jeg lagde remmen rundt svinghjulet, han trak kraftig i remmen men remmen klikke og han stakkers falt overbord. Heldigvis kunne han svømme til land, folk lo over dette mislykte forsøk, hans hvite båkse var mer gul en hvit på grunn av kloakkvannet. Han blev skillett med vannslange, jeg lånte ham kjorten min så vasket vi hans tøy og hengt dette opp for tørk.

Den motorbåtstur var godt i vasken vi hadde tid til å diskutere hvad vi nu skulle gjøre for å få motoren i drift. Først var vi blitt enig om at svinghjul var for liten den borde ha større vekt og hjulet måtte ha et starthandtak, også synes vi at propellervingene var for stor.

Båten blev heist på land igjen, på svinghjulet blev sveist en tyk jernring med starthandtak og propellervingene kortet. Båten på sjøen igjen, endelig fik vi startet motoren, farten var ikke særlig stor men vi hadde flere herlige turer. Høsten kom og båten blev

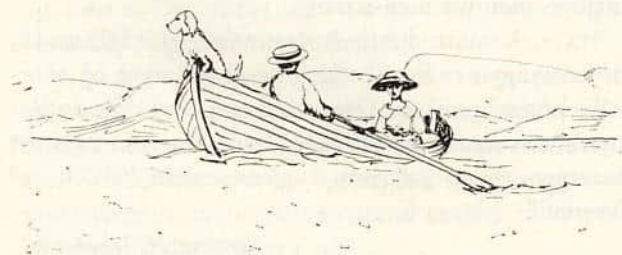
satt på land renses og tildekket mot sne, vi var nu blitt glad i båten.

1924. Våren kom, båtspuss måtte til og efter utført arbeid blev båten satt på vann. Vi gjorde vår første båtstur i trist stemning, vår kjære gordonseter var blitt overkjørt av en bil dagen ved forveien og blev begravet i fjorden. En dag i juni gikk motoren lit hoppete, jeg stoppet motoren men jeg kunne ikke finne nogen feil. Vi latt motoren hvile en stund mens vi fisket og vi hadde lykke med oss og fik ganske mye vidding og en makrel. Det var tid for hjemreise, jeg startet motoren, tennplukken fløi forbi hodet mitt og en kraftig eksplosjon hørtes over Oslofjorden, situasjon hadde vært livsfarlig for meg. Folk som hadde hørt eksplosjon og sett tennplukken fersvinne i sjøen kom oss til hjelp og en snild båtsman kjørte oss og vårt båt til bådpladsen.

Ved nærmere undersøkelse av motoren viste de seg at tenningskontakten hadde forskovet seg, feilen blev rettet, ny tennplukk blev påmontert på motoren og alt gikk bra igjen. Under en søndagstur kom Bygdøfergen oss imøte og fergen styrte i direkte retning til båten vår, men fergen var vanskelig å stoppe og knuste øverste bord på vårt båt. Selskapet tok skylden på seg og reparerte skaden gratis. En høsteftermiddag reiste jeg til Lindøa for å hente båten, reparasjon var godt utført, motoren blev startet og hjemreise begjynnte. Helt uventet kom tåke, den blev tetterer og tetterer, ingen kompass hadde jeg ingen anelse hadde jeg nu i hvilken retning jeg skulle komme til Skarpsno. Jeg blev redd og redder, hadde aldri opplevet dette og i min nød gjorde jeg ventereise til Lindøen og merkelig nok kom jeg frem, en god ånd hadde ført båten. Sammen med en erfaren sjømann hentet vi båten senere.

Under en høsttur kom på grunn av uforsiktighet båten i brann, ilden blev heldigvis slukket med en ullteppe. Nu var jeg lei hele motorbåten vi bestemte oss å selge den, den blev annonsert i Aftenposten og solgt med fiskesaker, båtplads og vellsingelse for kr. 800.-.

Nu trudde jeg, jeg var ferdig med båten, men nei, 4 uker senere kom kjøperen og fortalte at kurvelakslen hadde fått tenningsstilbakeslag og hadde bøiet seg,

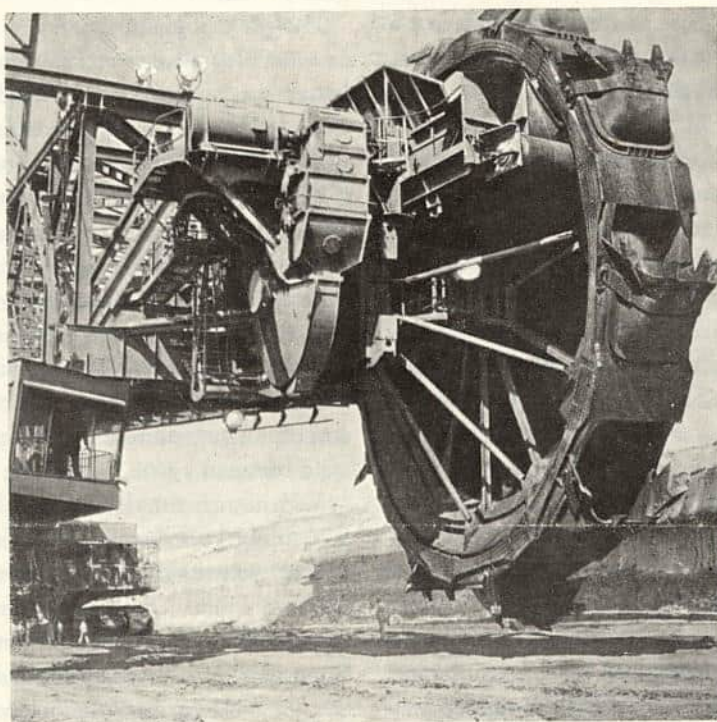

han meddelte også at kurvelakslen var skruet sammen og ikke av et helt stykke. Jeg bad en fagmann uttale seg, han mente at man ved småmotorer ofte blev brukt denslags kurvler og han mente skaden kunne repareres. Jeg trøstet mannen med kr. 100.- og så var historien

med den motorbåt for alltid avsluttet, jeg har aldri set båten mer.

Konklusjon: Kjøp ikke motorbåt, kjøp en rubåt den er billig ved anskaffelse, billig i drift, alltid ferdig til bruk, den gir herlig musjon og sterke muskler og man kan få like mange fisk som med en motorbåt.

Ny maskin til utvinning av brunkull

Takket være sine vannfall kan Norge forholdsvis enkelt forsyne seg med elektrisk kraft. De fleste land må imidlertid, delvis eller helt, gå veien om kull og damp.

Umåtelige mengder kull går med til å forsyne et land med strøm – i beste fall får man nyttiggjort 1/3 av energien i kullene –.

Brunkull er billigst, men må foredles: renses og presses til briketter eller knuses til støv, før de finner anvendelse.

Tysklands viktigste brunkullområde er i det nåværende DDR. Forbundsrepublikkens største brunkullreservoar ligger rundt, særlig vestenfor Köln. Det er såkalte dagsbrudd: Kullene ligger i tykke lag på jordoverflaten eller umiddelbart under. Det forenkler utvinningen kolossalt i forhold til den kompliserte steinkull-gruvedriften.

Illustrasjonen viser en av de nyeste maskiner som er tatt i bruk på dette området. Et kjempemessig gravehjul som er opphengt ytterst på en bevegelig arm besørger selve utgravningen, og ved hjelp av et transportbånd sendes kullene bakover til viderebearbeidelse.

Hele innretningen er vel 40 meter høy, 140 meter lang og veier godt over 3000 tonn; den er mobil, omenn langsom, på 16 store larvefotter. Over kabel forsynes de utallige motorer med strøm.

Fra en «kommandobru» kan en mann styre hele stasen, men vanligvis er flere beskjeftiget, for å styre og overvåke kritiske punkter. Disse maskinene er i drift døgnet rundt; om natten tas lyskastere i bruk. I løpet av 24 timer besørger denne kolossen i gjennomsnitt 60 000 m³ brunkull.

Torbjørn H. Johansen.

Europamesterskapet i bridge 1961

Jens Magnussen, ansatt i vårt bokholderi, er internasjonal bridgespiller og han har deltatt i mange Europamesterskap. I 1961 foregikk turneringen i den vakre, elegante badebyen Torquay i Syd-England, og nedenfor forteller Magnussen litt om den turen han hadde dit.

«Wenn jemand eine Reise tut, dann kann er was erzählen», sier et kjent ordspill. Det må imidlertid tas med visse forbehold. Det viser seg nemlig at noen av mine skrivende kolleger har sendt meget detaljerte reisebrev fra steder hvor de aldri har vært, men bare har hentet sin viten fra en globus. Og da så . . .

For en reisende bridgespiller, som etter hjemkomst skal fortelle om turen, blir problemet å disponere de relativt korte pausene mellom slagene på best mulig måte om han ikke skal få se stort annet enn kortbordene. Vel, jeg skal forsøke å fortelle litt fra E.M.-turneen, men et slikt referat må derfor bli meget konsentrert, for det var en omfattende affære.

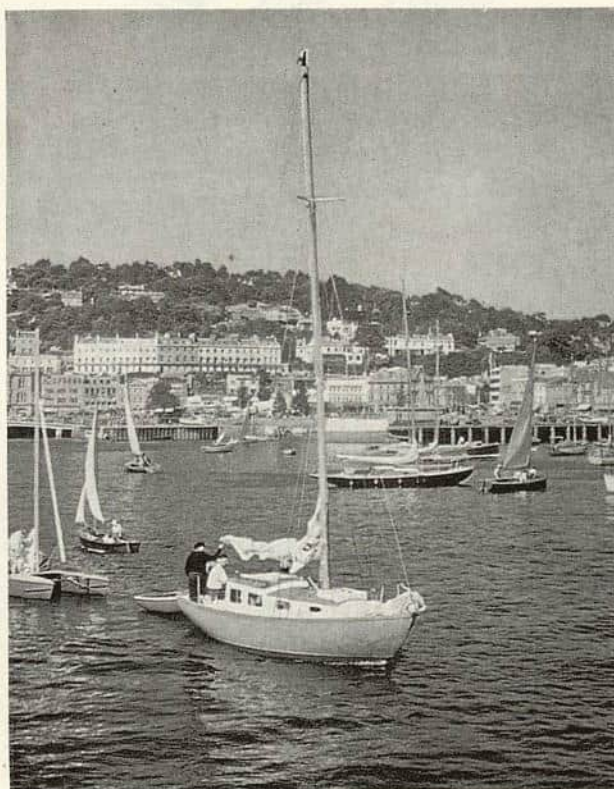
Vi reiste fra Oslo den 21. september med tog til Danmark og videre til Ostende i Belgia, og så med båt over kanalen til Dover med de berømte klipper. Her ble vi temmelig forsinket på grunn av tåke, og da reisetiden var knapp, ble det å ile fra kommunikasjonsmiddel til kommunikasjonsmiddel. På grunn av dette rakk vi dessverre ikke fram til mottagelsen med cocktailparty hos Lord Mayor, men måtte stupe rett inn i gamet.

Arrangørene hadde nedlagt et rent utrolig forarbeid og alt gikk med en imponerende presisjon. Torquay, eller den engelske riviera's dronning, som byen populært kalles, viste seg fra sin beste side med nydelig sommervær, alle tiders strand, blått hav og en vegetasjon som nesten kunne ta pusten fra en. Vi ble ikke klar over hvor langt sør vi var før vi så alle blomstene og trærne. Det virket helt tropisk med palmer og en fantastisk fargeprakt i alle bedene.

Vi bodde i Dervent Hotell. Det var meget pent med all moderne komfort og hadde også et utmerket kjøkken. «Spillestadion» var et kapittel for seg i Torre Abbey, et gammelt kloster. Det ble også spilt i et sidebygg som i middelalderen hadde vært nytt til fengsel, så at spillet ble «fengslende», sier seg selv.

Turneringen tok til klokken 14 og varte gjerne til klokken 24, så det var en hard påkjenning. Den varte i 12 dager og omfattet ca. 1000 spill. Servicen var fremragende. Hver morgen fikk vi avis med referat fra samtlige spill dagen før. Denne avisen ble da til om natten mellom klokken 24 og 8. Resultatet av vår innsats er kjent fra dagspressen, men jeg vil gjenta at Norges lag ble nr. 5. Med litt hell i noen få spill kunne vi greid 2. plassen, så det var litt bittert. Men tur og flaks er variable faktorer.

Av morsomme spill vil jeg få nevne ett vi spilte mot Sverige. Jeg hadde meldingen og skulle spille. Av en meg ukjent grunn var en av motspillerne noe irritert og

Videre må jeg få nevne at vi var de eneste som slo vinneren England under turneringen, og jeg skal referere 2 av spillene fra denne kamp.

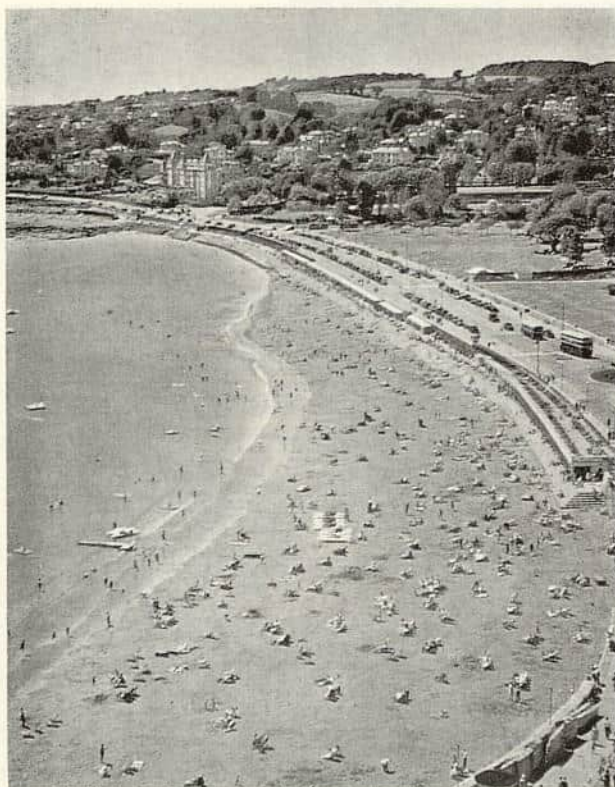
I det åpne rom meldte Halle og Bjørn Larsen 4 spar som Nord-Syd, en kontrakt som ble vunnet med 10 sikk, altså utgang for Norge. I det lukkede rom, hvor jeg

spilte, åpnet min makker Leif Nielsen med 2 ruter (svake 2), som skulle vise seg å bli både dristig og heldig. Nord passet i befipnelsen, og jeg smelte til med 4 ruter. Syd hadde jo ikke noe han skulle ha sagt, og meldingen ble passet ut. Vi gikk 2 udoblede betet, altså stor gevinst for laget.

I det åpne rom stanset engelskmennene på 1 Grand, mens vi meldte:

Vest:	Øst:
1 spar	2 Grand
3 Grand	

Hårdt meldt, men med den heldige fordeling hos Nord-Syd står kontrakten.

Arrangementet omfatter ikke bare bridge. Våre verter hadde lagt inn endel intermezzoer hvorav flere var særdeles vellykket. Jeg nevner at vi en aften var invitert i Princess-Theatre, hvor vi fikk oppleve den berømte ballett «Svanesjøen» med musikk av Tsjaikovskij. Det var en fremragende forestilling selv for en som ikke har begrep om ballett. Vi hadde øyne og ører åpne, og ble fylt med inntrykk av kroppsskjønnhet, toner og elegante bevegelser. Det var The Royal Ballett fra London som gjestet, og for første gang utenfor London. Ellers var det bussturer til historisk kjente steder som det eldgamle Dartington Hall, et kloster av svære dimensjoner og dørgende fullt av engelsk historie, park på 80 mål med fontener og fabelaktig gartnerarbeid.

Ellers hadde Torquay selv en god del å by på av attraksjoner. Praktisk talt hele byens sjøsida og strand var flombelyst, og lyshavene over blomsterbedene var et fantastisk syn. Der var zoologisk hage, endel underlige dryppstenschuler, svære akvarier o.s.v. Hadde en bare hatt tid... Videre fantes flere teatre, danshaller og konserthus samt restauranter. Det var nok å velge i, men bare ikke for turneringsspillere. De fleste av etab-

lissementene hadde stengt når vi la ned det siste kort, og de som holdt oppe ut over natten kunne neppe friste en utkjørt spiller. Med det harde spilleprogram og med det nervepress som følger, måtte vi nytte en hver hvilestund til å slappe av. Å komme trøtt og guffen i det selskap som her var forsamlet av elitespillere nyttet ikke, det måtte jo også lagkapteinen påse ikke forekom. Det var vår kjente spiller, – forfatter og president m.m. Ranik Halle – som hadde lederansvaret. Og det greide han på en fremragende måte. Jeg må få nevne at han i en løftet stund med patos erklærte at han for hver vunnet kamp skulle rive i en drink på laget. Da laget ikke akkurat dyrker beskjedenhet, tør Halle's lille tale ha blitt noe kostbar. . . Men, han sto ved sitt løfte. I det hele tatt var

laget godt sammensveiset, en fin lagånd, og det har som kjent stor betydning for den enkelte spiller. Vi gjorde vel noen tabber, men aldri hørtes et ukvemsord. Publikum var eksklusivt, utenfor spillelokalene var parkert rader av Rolls-Royce'r. Gentlemenn var alle, også de uten ekvipasje, og den ofte omtalte engelske stivheten merket vi ikke.

Jeg har som bridgespiller fått reise endel, og har deltatt i mange flotte arrangementer rundt i Europa gjennom 30 år. Jeg tror Torquayturen er den beste jeg har opplevet arrangementsmessig sett. Spillemessig har jeg dog oppnådd bedre plassering for.

I år går EM i Libanon. Vi stiller neppe opp der for utgiftene blir for store for vårt forbund.

BIBLIOTEKET

Nye bøker

- DK 62 Mitt liv og mitt livsverk av Sam Eyde.
 DK 621 Skipsmaskiner og motorer, av C. J. Riise og H. A. Thomassen.
 DK 621.316.3 Hochspannungsschaltgeräte av Marcel Zühlke.
 DK 621.316.3 Elektrische Schaltvorgänge in geschlossenen Stromkreisen von Starkstromanlagen.
 DK 621.317 Grundriss der praktischen Regelungstechnik
 DK 621.3 Allgemeine Wechselstromlehre av H. F. Schwenk-hagen.
 DK 621.39 Einführung in die elektrische Nachrichtentechnik av W. Hering.
 DK 621.397 Fernseh-Service-Handbuch ing. Günther Fellbaum.
 DK 658.7 Moderne Einkaufs-Praxis av Dr. Wolfgang Trautmann

Oppskrift på en kvinne

Ifølge et indisk skrift ble kvinnen skapt av guden Twasktrie: «Han tok løvets letthet og faunens blikk, solstrålenes munterhet og duggens tårer, vindens uberegnelighet og harens skyhet, påfuglenes forfengeligheit og mykheten i dunene på svalens hals. Til dette føyde han diamantens hardhet, homningens milde aroma, tigerens ondskap, ildens varme og isens kulde. Derpå tok han skjærens sladring og turtelduens kurring. Han smeltet det hele sammen og skapte av dette en kvinne, som han skjenket mannen.»

I byen Quito i Ecuador har dagene samme lengde hele året rundt. Det er den eneste by i verden som ligger akkurat på Ekvator.

– Nei, dessverre, advokaten er nettopp gått ut. Når han kommer tilbake? Tja, om 3–4 år, tipper jeg.

– Det er første gang det blir ansatt en dame på avdelingen deres.

Salgsmøtene 1961

Når det blir vanskeligere å selge sine produkter, er det viktig å skolere sine selgere best mulig. Et godt og velprøvet middel til dette er å holde salgsmøter hvor salgsrepresentantene får nye opplysninger om varene, nytt mot på oppgavene og bedre teknikk i salgsarbeidet.

Firmaet har i de senere år arbeidet med en årlig samling i Oslo av alle som har med salget å gjøre. I avdelingene 80 og 90 i år ville salgsledelsen forsøke å henlegge salgsmøtene til et hotell ikke så langt fra Oslo og valget falt på Hadeland Turisthotell, Gran. Stedet ligger på Granvollen, 330 m o. h. og 71 km fra Oslo. Det har en vakker beliggenhet med et herlig utsyn over den brede bygden med Jarenvannet. Hotellet er bygget i 1948 og er praktisk og moderne innredet med 26 værelser, spisesal, foredragssal og salong. Vi hadde hele hotellet til disposisjon og ble ydet 1. kl. servise og god mat. Hensikten med å legge møtene til Hadeland var å kunne arbeide i fred og ro den korte tiden som sto til rådighet og gi deltakerne mest mulig fakta og matnyttige opplysninger.

Det ble lagt stor vekt på gruppearbeidet for derigjennom å la deltakerne ta mere aktivt del i møteprogrammet. Det som teller er jo først og fremst – varekunnskap – kjennskap til varens utforming, konstruksjon, og viktigst av alt, riktig anvendelse av varen slik at den løser kundens problemer.

Deltakerne ble inndelt i grupper på 5 stkr. og ble gjennom gruppelederne gitt teknisk undervisning om forskjellig materiell. Representantene fikk anledning til trening med å ta materiellet fra hverandre og sette det sammen samt deler og virkemåte ble gjennomgått. Disse gruppemøter er en utmerket form for undervisning, noe som deltakerne samstemmig ga uttrykk for. Man følger bedre med, diskuterer mere ledig, man lærer av hverandre og opplegget virker mere idébefordrende og ansporende enn de store plenumsmøter.

Det er alltid hyggelig når firmaets salgsfolk møtes. Selgerne lærer ofte like meget av hverandre som av møtelederne. Og her var de alle, helt fra Bodø i nord til Kristiansand i syd. I alt møtte det ca. 20 utenbys salgsrepresentanter og antallet deltakere var gjennomsnittlig 34 de 4 første dagene og 45 den siste dagen.

I anledning Protons arrangement var hotellet for første gang flombelyst. Takket være vår belysningsavdelingen med ing. Gylt som initiativtager lå byg-

ningen badet i flomlys og skinte som et Soria Moria slott i vinternatten. Og fra toppen av flaggstangen vaiet en stor Proton-vimpel. Det var gode innslag som satte en spiss på arrangementet.

Vi skal kort gjengi programmet for møtene:

Mandag 8/1

- 1) Åpning ved overing. S. Falkenberg Anderssen som ved hjelp av lysbilder og diagrammer ga en oversikt over planer og utsikter for fremtiden.
- 2) Ørnest fulgte ing. W. Kolborg med foredrag og lysbilder om målere.
- 3) Resten av dagen sto til disposisjon for gruppemøter på avd. 80

Tirsdag 9/1

Hele dagen ble benyttet til gruppemøter for avd. 80. Deltakerne ble inndelt i 5 grupper som vekslet etter 1 og 3/4 times undervisning hos hver gruppeleder.

Etter aftens ble vist Siemensfilmen «Kathodenfallableiter».

Gruppemøtene ble først og fremst ledet av spesialistene A. Skjæveland, A. Risberg, B. Gylt, J. Wille, godt assistert av H. Worren, A. Johnsen, Kj. Skare, G. Whist, Sv. Jahnsen og J. Ringen.

Onsdag 10/1

Hele dagen til gruppemøter.

Om aftenen ble følgende program gjennomgått:

1. Demonstrasjon: Montasje av Protolin-Skjøtemuffer
2. Siemensfilmen: «Gleichstrom-Seine Erzeugung und Anwendung».
3. Siemensfilmen: «Die neue Technik in Niederspannungs-Schaltgeräten».
4. Siemensfilmen: Elektrotechnik im Schiffbau.

At det ble en anstrengende dag kan man kanskje forstå, når vi forteller at programmet sluttet bortimot midnatt.

Torsdag 11/1

- 1) Ing. J. Wille behandlet pumper og vifter.
- 2) Innkjøpssjef O. Jansen fortalte om firmaets lagerhold etc.
- 3) J. Gabrielsen innlegg om reklame.

Fotoreportasje fra salgsmøtet på Hadelands Turisthotell

- 4) Overing. Piro, Osramfabrikken A/S k serte om: Lys og lyskilder.
- 5) Ettermiddagen ble benyttet til resymé, innlegg fra representantene og diskusjon.

Fredag 12/1

Denne dag var avsatt til avdeling 90, men på grunn av den korte tiden som sto til rådighet ble det ikke anledning til   inndelegge deltakerne i grupper.

Etter overing. P. Krogstads innledning ble det i tur og orden gjennomgått:

Vegar apparater, Siemens husholdningsapparater, Magnetofoner, lommeradio, TV og antenner. Foredragene ble vekslet med diskusjon, salgsspill, lysbilder, reklame etc.

Aktører var: K. Qvenild, D. Nordlid, O. Heggland, O. Jansen, A. Welle Watne, H. Halvorsen, H. Syversen, D. W. Halse, F. Lambert-Nielsen, R. Hermansen og S. Engebretsen.

Torsdag aften ble det for avdelingene 80 og 90 arrangert en fellesmiddag hvor ca. 60 gjester gikk til bords. Det ble en hyggelig sammenkomst hvor også direktørene T. Dehli Jemtland og K. Astrup var til stede. Bordet var festlig dekket, maten var utmerket og det ble holdt taler

av direktør T. Dehli Jemtland, overing. S. Falkenberg Anderssen og disponent A. Jespersen. Etter middagen ble det noen koselige timer i salongen med prat om l st og fast innen firmaet. Aftenen ga en god avkobling på anstrengende dager og slike anledninger er jo også sjeldne hvor utenbys representanter kan møtes under hyggelige omgivelser sammen med Oslo-representantene.

M tearrangementet var et forsøk som falt heldig ut. Programmet gikk på løpende bånd og det var lagt meget arbeide i foredragene og demonstrasjonene av de forskjellige bearbeidere. Man kan vel si at programmet var hårdt og det ble en ikke så liten påkjenning for de deltakere som var til stede samtlige dager, men så er jo vært salgsm r de ganske omfattende. Noen tid til overs til skiturer ble det ikke, men det var jo heller ikke hensikten at det skulle være noen ferieuke. Imidlertid forsto vi det slik på deltakerne at de var fornøyd med opplegget og at et slikt arrangement ga godt utbytte. Så b ter det vel derhen at salgsm tene også neste år blir lagt til Hadeland, og med den erfaring salgsledelsen nå har fått, kan neste arrangement kanskje gjøres enda bedre.

g-

Menneskene blir ikke trett av   se på alt de kan få for penger, sk nt lykken vel også kan ligge i det man simpelthen ikke trenger.

Og så var det historien om k pmannen som fikk en streng reklamasjon fra en kunde i Aberdeen:

- Jeg k pte en eske knappen ler i Deres forretning som var stemplet «Tusen n ler for tre pence». Da jeg kom hjem og talte dem viste det seg at det bare var 993.

En stor flyplass i USA fikk en dag et brev fra en mann som bodde rett utenfor enden av en av startbanene: «Jeg ber Dem så inntrengende som mulig om ikke   benytte startbanen lørdag før etter klokken elleve, da det f r den tiden kommer en k per for   se på huset mitt. På forhånd takk.»

En stor kjærlighet kommer ofte i følge med en liten gave.

I oppgangen i et stort hybelhus i New York er det satt opp en plakat i hallen med følgende tekst:

«Vennligst ikke parker barnevogner eller europeiske biler i oppgangen.»

Stoff til neste nummer av avisen må sendes redaktøren innen 1.5.1962.

Verkstednytt fra likeretteravdelingen i Trondheim

Ovenstående foto viser en serie ladelikerettere under montasje. Disse er rene «lilleputter» mot de store elektrolyselikerettere som blir neste serie vi legger opp.

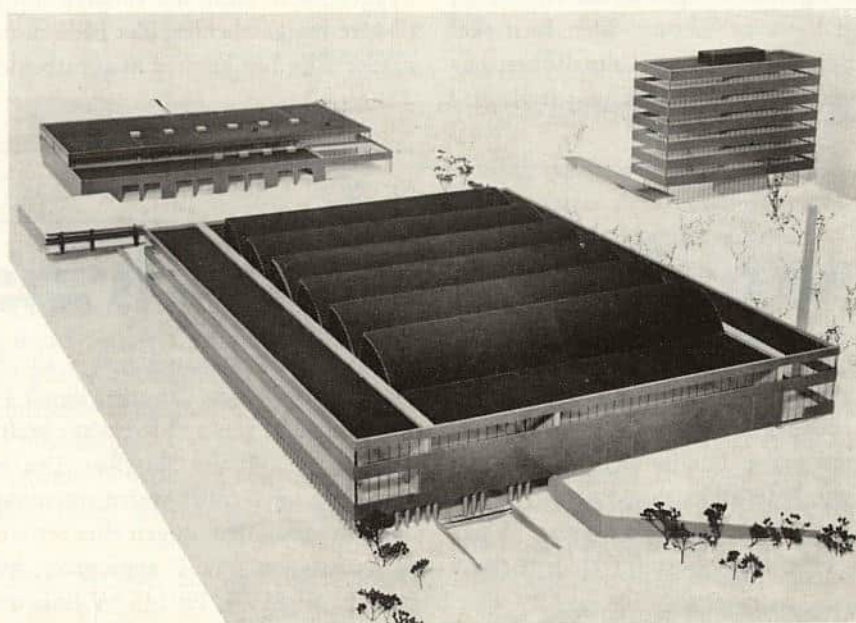
Vi skal senere komme med en utførlig orientering om v rt fabrikkasjonsprogram på likerettersektoren.

AJ

Medarbeidere i P/T Knut Petersen og Arnfinn Johnsen

Litt om planene og arbeidets gang på Sluppen

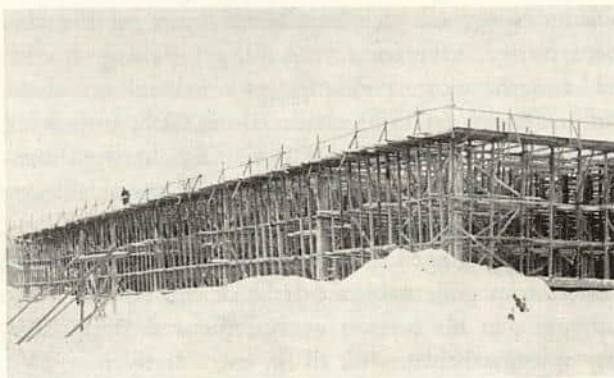
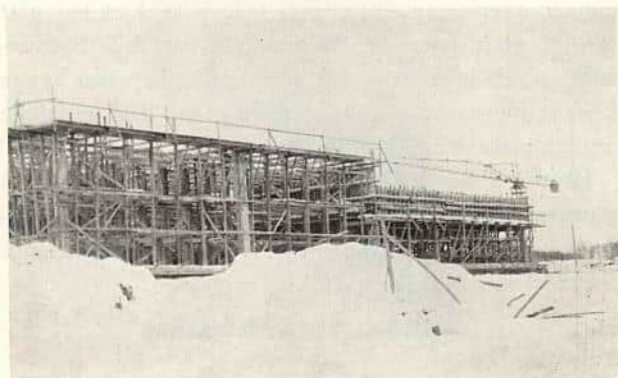

Vårt byggeprosjekt på Sluppen er tidligere omtalt i Protonavisen. Det har imidlertid skjedd en del siden den gang, og vi finner det passende på det nåværende tidspunkt med en kort orientering.

1. byggetrinn består av 4 bygninger som ligger noenlunde samlet med en åpen plass imellom. Situasjonen er vist på bilde nr. 1, som er et modellfoto tatt fra syd. Bygget lengst i nord er lager, nærmest fotografen og

mot syd ligger verkstedet. Mellom lageret og verkstedet mot vest kan man notere sosialbygget eller kantinen. Mot øst og noe tilbaketrukket troner administrasjonsbygget, som er et høybygg i 7 etasjer.

Av fototekniske årsaker ruver verkstedbygget for mye i forhold til de andre byggene. Riktignok er verkstedbygningen suverent den største enhet i grunnflate, nemlig ca. 5300 m², men lagerbygningen dekker også sine

2500 m². Sosialbygget har en grunnflate på ca. 350 m², og er tenkt utført med sokkel- og 1. etg. Rent konstruktivt er administrasjonsbygget vel både det vanskeligste og mest interessante. De vertikale krefter tas opp av 2 søylerekker i husets lengderetning, og av tversgående dragere i hver etasje. Horisontalkreftene må for en stor del tas opp av den indre kjerne med bærende vegger gjennom alle etasjer. Hverken yttervegger eller andre indre vegger enn de i kjernen er bærende, og dette gir selvsagt muligheter for en svær vindusflate samt for stor fleksibilitet i innredningen.

Råbygget for lager er nå på det nærmeste ferdig. Av mere vesentlige ting gjenstår støping av tak over lågerhall, men dette tenkes utført i nærmeste fremtid. De forskjellige installasjons- og innredningsarbeider vil så ta til, de første antakelig i løpet av februar. Men først skal ytterveggene monteres. Disse er i den såkalte «Robertson-utførelse», som består av spesialfremstilte jernplater i vegglivet.

Bilde nr. 2 og 3 viser lagerbygget i marken ved årsskiftet. Det førstnevnte viser fasade mot vest, dvs. mot riksvei 50. I bakgrunnen skimtes byggekranen i verkstedgruben. Det andre viser lagerets lengdefasade mot nord.

Verkstedbygget er også under oppførelse. Samtlige fundamenter er støpt, og man er kommet godt i vei med forskalingen for vegger og dekke over kjeller. En del av disse vegger er også støpt.

Byggearbeidet for administrasjonsbygget tenkes satt i gang ca. 1.2.62. For sosialbygget foreligger ennå ikke gjennomarbeidede tegninger, men den funksjonsmessige ramme for bygget er stort sett fastlagt.

For tiden har entreprenøren ca. 50 mann i arbeid på byggeplassen. Hittil har vinteren stilt seg meget velvillig til våre byggearbeider, idet både snømengder og kuldegrader ikke har hindret byggearbeidet i vesentlig grad.

O. H.

Skogfoss kraftanlegg

Navnet Skogfoss får en straks til å tenke på et sted dypt inne i Østerdalens skoger med kjempestore, eldgamle gran- og furutrær hengende ut over en kulp, som vannet styrter loddrett ned i. Et slikt sted hvor hulder og småtroll boltrer seg, lyder sikkert også navnet Skogfoss et eller annet sted, men den «Skogfossen» vi her skal omtale, ligger langt, langt bort fra Hedemarkens skoger –.

Ved vår- og høstjevndøgn når Protoner i Trondheim og Oslo våkner opp til dagens dont ved solrenning, har solen allerede i 1 time og et kvarter gjort sitt beste for å lunke på vannet i Norges grense-elv mot Russland, Pasvikelven. Denne elven, som renner ut i den etter norske forhold kjempemessige sjøen Enare i Finland, renner inn i Norge omtrent der hvor grensene mellom Finland, Norge og Russland støter sammen. Det er vel forresten ikke helt riktig å si at Pasvikelven renner inn i Norge, for riksgrensen mot Russland går midt i elven, slik at Norge eier dens vestlige halvpart og Russland dens østlige. Like før elvens utløp i Varangerfjorden har russerne gjort strandhugg på norsk side av elven, og her ligger det kjente stedet Boris Gleb, bare 5 km fra Kirkenes. Like nord for Boris Gleb har nordmennene til gjengjeld tatt en drabelig bit på russisk side, og vi eier landet helt bort til Grense Jakobselv.

Kraftutbyggingen i Pasvikelven har nordmenn og russere som gode naboer delt broderlig, og den første utbyggingen ble foretatt av russerne ved Boris Gleb, der anleggsarbeidene tok til for ca. 3 år siden.

Selve kraftstasjonen ligger i sin helhet i Russland, men halvparten av dammen ligger i Norge.

Noen kilometer syd for dette kraftanlegget finner vi endelig den omtalte Skogfoss. Det er ikke et konsentrert fall, men endel større og mindre stryk demmes opp, og inn til demningen eller rettere sagt i den bygges en kraftstasjon med 2 aggregater, hver med en generator på 27 MVA. En 145 kV linje overfører kraften til en transformatorstasjon i Kirkenes og derfra videre inn Varangerfjorden. Kraftforsyningen i dette distrikt er i stor utstrekning basert på dampkraft, og det sier seg selv at når Skogfoss kommer inn på nettet i løpet av sommeren 1964, vil omkostningene med strømproduksjonen synke betraktelig.

Kraftstasjonen blir, som nevnt, liggende i dammen, og denne samt den langstrakte sjøen som danner seg på oversiden, ligger like meget på norsk som på russisk side. Man skulle tro at dette forhold ville skape problemer overfor russerne, men hele prosjektet har gått utrolig glatt igjennom. Grubeselskapet A/S Sydvaranger og de lokale kraftlag, som i fellesskap skal bygge kraftstasjonen, er meget fornøyd med den velvillige holdning russerne har vist.

Høsten 1963 drar Proton-montører oppover for å montere såvel generatorer som apparatanlegg i Skogfoss kraftstasjon, og for denne leveranse får vi ikke langt fra et åttesifret tall i norske kroner.

A B

Forslagsvirksomheten i P/T i 1961

Året 1961 har vært et travelt år for forslagsvirksomheten i P/T. Det begynte for øvrig i nov., des. 1960 da det kom inn 12 forslag. I løpet av 1961 er det kommet inn ytterligere 39 forslag slik at det på litt over 1 år har kommet inn 51 forslag.

Resultatene fordeler seg slik:

Avdeling	Innkomet	Premierte	Premiebeløp
Tavle- montasjeavd.	19	6	425,-
Plateavdeling	16	9	830,-
Rep.avd.	6	2	150,-
Bryter- montasjeavd.	1		
Svakstrøms vst.	1		
Inst.avd. H.lager	4	1	50,-
Nordre gt. 12	4	1	50,-
Sum	51	19	1 505,-

Av de 16 forslag innkommet på plateavd. angår 4 stk. forhold i de nye verkstedene på Sluppen. Avgjørelsen er for disse forslag utsatt. For de 2 første premierte forslagsstillerne ble det gitt en ekstrapremie på kr. 50,- for raskt initiativ. Premiebeløpet ble da kr. 880,- på plateavd. og kr. 100,- i Nordre gt.

Formennene får utbetalt 10 % av det utbetalte premiebeløp på sin avdeling. Dette gir i alt kr. 140,50 fordelt på 3 formenn.

På samme måte som i P/O var det satt opp en ekstrapremie på opptil 1 000 kr. som kunne utdeles til det beste forslag i 1961.

Forslagskomiteen hadde her et vanskelig arbeid for å finne det beste av de 15 premierte forslag som var kommet inn i 1961.

På verkstedet hadde alle avdelingene sendt inn gode forslag som har forårsaket mange forbedringer i produksjonsapparatet.

O. Holte

Komiteen valgte til slutt et forslag innsendt av læregutt O. Holte på plateverkstedet. Dette forslag hadde gitt den største besparelse for firmaet og forslagsstilleren hadde vist en god kombinasjonsevne.

Forslaget gjaldt anvendelse av en luftbetjent borstikke i forbindelse med søylebormaskinen for avrunding og grading av 10 mm kobberbolt for ES og EL brytere. Det ble her regnet med en reduksjon i produksjonstid pr. bryter på ca. 5 min. Forslaget ble premiert med kr. 200,-. Dette er også blitt gitt i ekstrapremie slik at dette forslag er premiert med i alt kr. 400,-.

I løpet av litt over et år er det ved P/T utbetalt ialt kr. 1 845,50 i premier.

Jean Michelet.

Juletreffesten for barn 1962

Søndag den 7. januar ble Protonlagets største juletreffest hittil avviklet med hotell Prinsen's festsal som ramme. Plakater og tegningslister var sendt ut i god tid før jul, og tilslutningen var upåklagelig.

Som en innledning arrangerte Proton teateraften for barna i mellomjula med Rødhetten på programmet. Protonfrue Strand og Thomassen sto for det omfattende arrangementet og kunne ønske 410 mennesker velkommen og dele ut hatter til 220 barn.

Nisseorkesteret fikk opp stemningen med de kjente julemelodiene, mens de 3 godt forkledde nissene tok hånd om gangen rundt juletreet som ble en litt komplisert oppgave med så mange deltagere.

Man kom da gjennom de tradisjonelle julesangene i løpet av en 1/2 times tid og barna fikk opparbeidet en stormende appetitt på neste programpost som var brus og kaker. Serveringsdamene trillet inn bord på bord med brus i alle farger og kaker med mye krem og rød pynt.

Etter at barna hadde roet seg litt over kakefatene var det tid for film med populære figurer som Abott og Costello og Mickey Mus.

Så ble det tid til mere lek på det store glatte gulvet. Det klapret i blankpussede sko der kjekke matroser, raske bondegutter i flotte bunader og de nydeligste småpiker med sløyfer og tyll svermet rundt det vettskremte juletreet som klamret seg til gulvet og prøvde å holde på pynt og verdighet. Enkelte gikk nok i gulvet med brask og bram, men idag var det ikke tid til gråt og mammatrøst, nei opp igjen og full fart.

Klokken gikk mot 19 og sengetid, nissene tok oppstilling ved døren med et berg av poser ved siden av seg, og da tok det ikke lang tid å få barna ut med hver sin pose med mye rart i.

J. M.

Protonlagets årsfest

Mindre enn 2 uker etter barnefesten gikk de voksne fest av stabelen i hotell Prinsen's festsal. Her var det nydelig oppdekket med 8 langbord. Salen rommet 240 og det hadde tegnet seg 230 mennesker, d. v. s. omtrent like mange som ifjor. Vi fylte således godt ut og kunne ikke klage på deltagelsen fra de over 350 ansatte.

Gjestene strømmet inn kl. 19,30 og hygget seg over cocktailen en $\frac{1}{2}$ times tid før vi gikk til bords til tonene av Bergsdahls trio. Festkomiteens formann fru Åse Lian ønsket oss velkommen til bords og introduserte kveldens toastmaster, verkstedmontør Sivert Bjørgan, som tok over mikrofonen og stimulerte matlysten ved å minne om det kjente ord at det finnes bare en ekte kjærlighet og det var kjærligheten til mat. Etter at vi hadde sunget velkomstsangen kunne de 16 serveringsdamene slippe til med svinestek, øl og dram. Deretter senket den store matstillheten seg over forsamlingen en $\frac{1}{2}$ times tid og de første skålene ble utbrakt i det små mens man gjorde seg bedre kjent med sine nærmeste omgivelser.

Før svinesteika la ut på 2. omgang hadde Protonlagets formann ordet, og fortalte om lagets program i den siste tiden og om hva som ventet i vårhalvåret. Det var formannens håp at den store deltagelsen ved de store arrangementene også ville gi øket deltagelse ved de mindre sammenkomstene og at alle grupper innen firmaet ble godt representert på møtene. Det var ellers gledelig at de unge og nyansatte sluttet opp om lagets virksomhet.

Etter avsyngelse av festsangen og innspurt i matfatet var det klart for direktør Selmers beretning om «rikets» tilstand. Vi fikk vite at dette første året etter gjenforeningen med Siemenskonsernet hadde vært det beste i P/T's historie og gitt oss de nødvendige resurser til å ta det store steget som Sluppenutbyggingen utgjør.

Her går byggingen etter programmet, hovedlageret er omtrent ferdigstøpt og verkstedet vokser opp i hele sitt omfang.

Direktør Selmer redegjorde videre for de store inngåtte bestillinger, spesielt innen vårt nye produksjonsområde, likerettere. Ellers fikk vi et innblikk i firmaets skiftende målsetting gjennom tidene og at man idag sto overfor det å måtte tenke europeisk og tilpasse seg forholdene innenfor fellesmarkedet. Til slutt oppfordret han alle de ansatte til å yte sitt beste i det krevende og interessante året vi var inne i.

Mens vi godgjorde oss med isen kunne vi lytte til tekniker Tor-Odd Vist's tale for damene og fru Bjørg Hellesvik's tale for herrene. Begge slapp meget vel fra oppgavene og kunne endelig slappe av.

Ingeniør Høyland kunne deretter avslutte måltidet med noen skarpsindige mat-realistiske konklusjoner før

vi trakk inn i salongen for å nyte kaffen med likør og konjakk til.

Mens orkesteret tok seg en pause og fikk i seg en matbit ble vi underholdt av den syngende student Tore Tunaal, som fikk stemningen på topp med kjente og populære viser til gitarakkompagnement.

Deretter tok orkesteret over igjen og fylte dansegulvet på et blunk. De holdt det gående til klokken halv tre med gammel og ny dansemusikk fra reinlender til Twist. Det var heller ikke mange av gjestene som ga seg før festen sluttet, og kl. 3 vandret de siste festdeltagerne ut i vinterkulda på jakt etter drosje.

Jean Michelet.

Vi gratulerer!

60 år

2.2.62 Kontorist
Kåre Hoeggen

60 år

18.3.62 Sterkstr. ing.
Reidar Stokkan

50 år

1.3.62 Lagerbetjent
Einar Indergaard

Medarbeider i P/B Bjarne Lyngvær – Fotos: Jan Gismervik

Protonlaget i Bergen

holdt generalforsamling i kontorene på Busstasjonen den 24/11-62.

Vi ser her formannen, Per Johnsen, i karakteristisk stil lese årsberetningen for laget.

Samtidig med generalforsamlingen fikk medlemmene servert smørbrød, kaker og kaffe av damene. Disse hadde vært særdeles aktive flere timer i forveien og laget smørbrød, som lå en klasse over det den kjente restaurant Chianti i samme bygning kan by.

Mette og fulle av velvilje gikk medlemmene til valg av nytt styre, som ble seende slik ut:

Formann: Jan Gismervik
Nestformann: Kåre Kristiansen
Kasserer: Ingrid Mjelstad
Sekretær: Svein Horvei
Revisorer: Eli Janson og Bjarne Lyngvær.

Under eventuelt fikk vi en del forslag til å friske opp laget utover festene.

Den nye formannen, Gismervik, foreslo:

Laget burde innmeldes i Idrettskretsen for bedriftslag for å nyte de fordeler som fulgte med det. Bl. a. for de medlemmer som måtte ønske å delta i konkurranser innen bedriftsidretten. Man kunne delta i bl. a. svømming, badmington, bordtennis o.s.v. Utenom dette ble også bridgekonkurranser foreslått.

Dette burde være spesielt aktuelt nå med så mange nye, og hjelpe til med forståelsen og respekten for de ulike arbeidsoppgaver innen firmaet.

Terje Dahle med en av sine tegninger.

Det ble overlatt til det nye styre å se nærmere på forslagene.

Etter at den alvorlige siden av møtet var over, ble der foretatt trekning av gevinster, som var skjenket laget av medlemmene fru Jensen og Terje Dahle.

Og så ble det dans etter Proton magnetofon og til musikk av Langhelle og Gismark.

Vi ønsker velkommen:

Frk. Oddny Karin Henne, kontordame, ansatt 15/12-61.
Herr Erling Fenstad, montør, ansatt 4/9-61.
Herr Oddvar Johs. Linde, montør, ansatt 8/1-62.
Herr Arne Møller, lagerbud, ansatt 29/1-62.

Personalia

In memoriam

Leif Holm døde 25.12 1961, 63 år gammel. Vi som så ham daglig visste at han led av en svær sykdom, men vi ante likevel ikke at hans bortgang skulle komme så brått.

Holm var ansatt i vårt firma i ca. 11½ år – hele tiden på spedisjonsavdelingen, hvor han takket være sitt inngående kjennskap til transport- og tollforhold var en dyktig medarbeider.

Holm var en rolig og beskjeden mann, som hadde mange gode venner i firmaet.

Vi lyser fred over hans minne.

OJ

25 års jubileum

Den 6. januar 1962 feiret bokholder *Sverre Ekeberg* sitt 25 års jubileum i firmaet. Hans første arbeide hos oss besto i å holde orden på arkivet ved svakstrømvadlingen. Ekeberg arbeidet for øvrig for postekspedisjonen eller «registraturet» som det den gang ble kalt. Etter en del år ble han overflyttet til bokholderiet for å ta seg av kontrollen av leverandørregningene. Senere overtok Ekeberg ansvaret for leverandørbokholderiet.

Ekeberg har alltid hatt stor interesse for firmaets sportsklubb og var aktivt med fra starten av bl. a. på fotballaget. Gjennom årene har han vært benyttet til mange tillitsverv innen klubben. Særlig tennisgruppen opptok hans interesse, og Ekeberg har vært leder og oppmann for denne gruppe. Han var også med å stifte bridgeklubben, og har vunnet mange premier, og Ekeberg har sin del av æren.

Med sitt gode humør og slagferdige svar er han meget godt likt av kolleger.

Vi gratulerer ham med 25 års jubileet og ønsker ham alt godt i årene fremover.

Tø.

Vi gratulerer!

60 år

11.2.62 Fakturasjef
Karl Nilsson

50 år

50 år

9.1.62 Sjøfører
Einar Dahl

27.3.62 Spesialarb.
Arne Bunes

Personaltilgang i Oslo

Ansettelse i tiden 1.11. til 31.1.—1962

Vi ønsker velkommen!

<i>Navn</i>	<i>Ansatt</i>	<i>Stilling</i>	<i>Avdeling</i>
Liv M. Engholm	6/11 1961	Maskinoperatør	Bokh.
Reidar Hagetør	6/11 1961	Tekniker	Avd. 80
Sverre Evensen	14/11 1961	Lagerlærling	Lager
Per Rønningen	20/11 1961	Tekniker	Avd. 10/20
Harald Sørensen	27/11 1961	Bud	Post.
Steinar Myhre.....	1/12 1961	Tekniker	Avd. 80
Solfrid Nerhus	1/12 1961	Assistent	Prod.
Kjell Holter	2/12 1961	Lønningsbokholder	Lønn.
Arne M. Jensen	2/1 1962	Tekniker	Avd. 80
Odd Lindberg.....	2/1 1962	Salgsassistent	Avd. 90
Helge O. Sørli	2/1 1962	Finmekaniker	Imv.
Nils Chr. Tømmerraas	2/1 1962	Kontrollsjef	Prod.
Tove Aamodt	4/1 1962	Assistent	Tegnekontor
Thorstein Holm	8/1 1962	Lagermann	Lager
Gustav Sverdrup Thygeson	15/1 1962	Praktikant	RV.
Ole M. Ottersen.....	16/1 1962	Lagerlærling	Lager
Harald Skogli	29/1 1962	Lagerlærling	Lager
Sølvi Bryde	2/1 1962	Sekretær	Avd. 90

Jubileer i 1962

50 år:

7.6. Bjarne Andersen, sterkstr.mont.

40 år:

1.6. Peder Bakkeli, salgsinspektør
10.10. Arne Jespersen, disponent P/Stvgr.

25 år:

6.1. Sverre Ekeberg, bokholder
5.6. Erling Bjørset, salg kabel/ledn.
6.8. Ragnvald Gellein, sterkstr.mont. P/T
15.9. Alfred Harang, verksted P/T, formann
11.10. Peder Pettersen, inst. sterkstr. P/T, formann
15.10. Rolf Berntsen, anleggsavregner
18.10. Øivind Evensen, svakstr. mont.
18.10. Alf Jørgensen, svakstr.mont.
28.10. Olaf Bergersen, svakstr.mont.
10.11. Fru Gudrun Handeland, fakturaskr.
15.11. Thor Rustan, svakstr. overing.

23.11. Gunnar Knutsen, pakker lg.

1.12. Fru Solveig Kroksund, sentralbord dame

Bergensnytt

Ingeniør Knut Madsen har foruten sin ledelse av A/S Elektromed's Bergensavdeling bearbejdet svakstrømsavdelingen og gruppe 60 og 90 i P/B. Fra 1/2-62 vil han ofre hele sin arbeidskraft for A/S Elektromed.

Svakstrømssektoren i Bergen, unntatt salg av magnetofoner, TV og antenner, blir fra denne dato bearbejdet av ingeniør Eystein Paulsen, som tidligere har arbejdet i Salg R, P/O.

TAKK

Hjertelig takk for oppmerksomheten ved min 50 års dag.

Einar Dahl.

Våronn

*Ja, så er det atter våren
og plogen og jeg tar fatt.
Like herlig og Gudebåren
er hver en vårlig natt.*

*Når lovet tar til å sprette
og markene spirer og gror.
Er vel intet så deilig som dette:
Å stelle sin egen jord.*

*Å se furene som plogen lager
og så korn i den svarte jord.
Ja, det er vel deilige dager
for oss som på landet bor.*

*For det som nå sâes i jordens muld
vil vokse, spire, og bli gyllent som gull.*

E. K.

Forsiden: *Vårbekken våkner.*
O. Brautasets førstepremiebilde
i P. T.'s fotokonkurranse 1961.

GOD PÅSKE

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.

A.W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S